

Monitoring wydarzeń i informacji dot. rozwoju regionalnego i lokalnego

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	2
Ministerstwo Rozwoju i Technologii	5
Ministerstwo Cyfryzacji.....	10
Ministerstwo Edukacji i Nauki	11
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.....	15
Ministerstwo Infrastruktury	18
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.....	21
Serwis Samorządowy PAP.....	23
Portal Funduszy Europejskich	34
Konkursy.....	39
Ministerstwa i inne instytucje.....	39

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony>

Pierwsze posiedzenie Komitetu Monitorującego KPO: przyjęcie regulaminu, ocena realizacji KPO (17.05.2023)

Przyjęcie regulaminu, postęp we wdrażaniu inwestycji z KPO, jak i planowane w nim zmiany – to tematy omówione podczas pierwszego posiedzenia Komitetu Monitorującego Krajowy Plan Odbudowy, który obradował w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej.

Pierwsze posiedzenie Komitetu Monitorującego Krajowy Plan Odbudowy - wiceminister funduszy i polityki regionalnej Marcin Horała siedzi przy stole i przemawia przez mikrofon, po jego lewej stronie siedzi dyrektor Departamentu Strategii w MFiPR Renata Calak.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele poszczególnych resortów, samorządów, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz środowiska akademickiego.

Głównym zadaniem Komitetu Monitorującego Krajowy Plan Odbudowy jest monitorowanie realizacji reform i inwestycji – powiedział wiceminister funduszy i polityki regionalnej Marcin Horała.

W trakcie spotkania przedstawiono informacje na temat aktualnego stanu wdrażania KPO. Uczestnicy obrad przyjęli także regulamin Komitetu Monitorującego KPO oraz zaopiniowali zmiany zgłoszone do Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach jego rewizji.

Projekt regulaminu przygotowywany był w pełnej współpracy z członkami Komitetu. Wierzę, że osiągnęliśmy kompromis, który pozwoli na skoncentrowanie sił i uwagi Komitetu na kwestiach merytorycznych. Staraliśmy się tak sformułować zapisy, żeby uwzględnić jak najwięcej zgłoszonych uwag – podkreślił wiceminister Marcin Horała.

Podczas posiedzenia KO KPO uczestnicy spotkania zaopiniowali także zmiany zgłoszone do KPO w ramach jego rewizji oraz omówili aktualny stan wdrażania KPO.

Zadania KM KPO

Komitet Monitorujący to polska inicjatywa, która ma służyć włączeniu przedstawicieli samorządów, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i środowiska naukowego w monitorowanie realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, jako Instytucja Koordynująca KPO, odpowiada za zarządzanie, monitoring i sprawozdawczość realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Odpowiedzialność za wdrażanie poszczególnych reform i inwestycji ponoszą ministrowie właściwi ze względu na dany obszar tematyczny.

Wśród zadań Komitetu jest m.in. analizowanie sytuacji, które wpływają na realizację planu rozwojowego. Komitet może wydawać rekomendacje dla instytucji odpowiedzialnych za realizację reform lub instytucji. Opiniuje również propozycje zmian KPO.

Komitet liczy 60 osób tj. 30 członków po stronie rządowej i 30 po stronie pozarządowej.

Punkt dla Przyrody (17.05.2023)

Punkt dla Przyrody świadczy usługi informacyjno-doradcze dla organizacji i instytucji, które chcą skorzystać z funduszy europejskich na ochronę przyrody i działania z zakresu ochrony bioróżnorodności.

Wystartowała nowa forma wsparcia dla instytucji i organizacji, które poszukują dofinansowania z unijnej perspektywy budżetowej na lata 2021-2027. W Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych (CKPŚ) ruszyło Centrum Wsparcia Beneficjenta „Punkt dla Przyrody” – ośrodek informacyjno-doradczy dla potencjalnych beneficjentów funduszy europejskich z programów Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej i 16 programów regionalnych dla województw.

„Punkt dla Przyrody” będzie miejscem konsultacji pomysłów na projekty, doradztwa i informacji o konkursach oraz wsparcie w przygotowaniu i złożeniu skutecznego wniosku o dofinansowanie.

Działanie skierowane jest do organizacji i instytucji poszukujących środków finansowych na ochronę przyrody, takie jak m.in.: organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe i instytuty badawczo-naukowe, samorządy, parki narodowe i krajobrazowe, instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody i za koordynację sieci Natura 2000 w Polsce (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska), jednostki Lasów Państwowych.

„Punkt dla Przyrody” wskaże program, z którego beneficjenci będą mogli sfinansować jego realizację. Podpowie, jak zaplanować projekt i pomoże wypełnić wniosek o dofinansowanie. Ośrodki zaoferują wsparcie eksperckie w postaci konsultacji dotyczących tematyki funduszowej, zarówno w kwestiach technicznych, jak i przyrodniczych. Możliwe będzie także przeprowadzenie audytu przedrealizacyjnego w miejscu projektu. Pomoże on określić zasadność i prawidłowość planowanych prac.

W ramach wsparcia „Punkt dla Przyrody” oferuje udział w bezpłatnych szkoleniach i warsztatach dla tych, którzy dopiero planują aplikowanie o środki z funduszy europejskich oraz tych, którzy są beneficjentami. Główne obszary tematyczne szkoleń to: aplikowanie o środki UE, zamówienia publiczne i w trybach konkurencyjnych, procedury OOS, prawo budowlane, rozliczanie projektów, trwałość i zamykanie projektów, szczególne wytyczne takie jak: dostępność dla osób z niepełnosprawnościami, promocja, RODO oraz wizyty studyjne i wymiana najlepszych praktyk.

Punkt już działa i jest zlokalizowany w siedzibie CKPŚ w Warszawie, przy ul. Kolejowej 5/7.

O wsparciu dla przedsiębiorców i innowatorów na posiedzeniu KM FENG 2021-2027 z udziałem wiceminister Małgorzaty Jarosińskiej-Jedynak (12.05.2023)

Zatwierdzenie kryteriów wyboru projektów dla kolejnych instrumentów w konkursach z priorytetu 2. „Środowisko sprzyjające innowacjom” i priorytetu 3. „Zazielenienie przedsiębiorstw” – to główne tematy 4. posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 pod przewodnictwem wiceminister funduszy i polityki regionalnej Małgorzaty Jarosińskiej-Jedynak.

Na nabory w trybie konkursowym tylko w 2023 r. planujemy przeznaczyć 13,49 mld zł, czyli prawie 40 proc. wszystkich środków z programu FENG na lata 2021-2027. Jestem pewna, że wdrażając ten program przyczynimy się do wzrostu produktywności polskiej gospodarki. Zachęcimy przedsiębiorstwa do angażowania się w działalność B+R oraz do stworzenia nowych, innowacyjnych firm w całym kraju – powiedziała wiceminister funduszy i polityki regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak.

Podczas czwartego już posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 zatwierdzone zostały kryteria wyboru projektów:

- dla instrumentu „Startup Booster Poland” w ramach programu Smart UP oraz dla instrumentu „Proof of Concept” i „First Team” w ramach 2. priorytetu „Środowisko sprzyjające innowacjom”,
- dla działania „Kredyt Ekologiczny” w priorytecie 3. „Zazielenienie przedsiębiorstw”,
- w ramach priorytetu 4. „Pomoc techniczna”.

W spotkaniu – oprócz wiceszefowej MFiPR Małgorzaty Jarosińskiej-Jedynak – uczestniczyli również przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych, nauki, samorządów, organizacji pozarządowych, strony rządowej, przedstawiciele Instytucji Pośredniczących i Instytucji Zarządzającej oraz Komisji Europejskiej.

Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027 (FENG 2021-2027) to 7,9 mld euro, które zostaną przeznaczone na badania, rozwój i innowacje. Jego adresatami są głównie przedsiębiorcy oraz instytucje z sektora nauki. Pierwsze konkursy zostały ogłoszone już w I kwartale 2023 r.

Główne cele programu obejmują:

- wsparcie całego procesu B+R+I,
- wsparcie przedsiębiorstw na każdym etapie rozwoju,
- wzmocnienie współpracy nauki z biznesem,
- transformacja cyfrowa i zielona gospodarka.

W Gorzowie Wielkopolskim o dostępności w instytucjach publicznych (09.05.2023)

Gorzowski oddział ZUS był gospodarzem kolejnej z cyklu konferencji pt. „Wdrażanie i monitorowanie dostępności w instytucjach publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami”. W wydarzeniu zorganizowanym we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej uczestniczyła wiceminister Małgorzata Jarosińska-Jedynak.

Program Dostępność Plus, który w tym roku obchodzi pięciolecie działania, to pierwsze tak kompleksowe ujęcie tematyki dostępności w Polsce. Jego celem jest zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach. Kluczową rolę w jego realizacji odgrywają zmiany systemowe, dokonywane głównie dzięki nowym rozwiązaniom legislacyjnym – powiedziała wiceminister funduszy i polityki regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak.

Jak wyjaśniła wiceminister wprowadzona ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami zobowiązuje podmioty publiczne do zapewniania dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno- komunikacyjnej.

Na mocy tej ustawy uruchomiliśmy Fundusz Dostępności, powołaliśmy Radę Dostępności, zainicjowaliśmy Partnerstwo na rzecz dostępności. Dzięki nowym przepisom ponad 2300 podmiotów wyznaczyło koordynatora ds. dostępności w samorządach i innych instytucjach. Prowadzimy też liczne szkolenia dla różnych grup zawodowych i społecznych.

Mamy świadomość, że samo prawo i działania informacyjne nie wystarczą by wdrożyć zmiany, jakich wszyscy potrzebujemy. Aby zrealizować cele postawione w Programie Dostępność Plus, niezbędne są odpowiednie środki finansowe. Dlatego już ponad 16 mld zł

przeznaczaliśmy na szereg inwestycji, które zwiększają dostępność w naszym otoczeniu – podkreśliła Małgorzata Jarosińska-Jedynak.

Celem cyklu konferencji jest popularyzacja dobrych praktyk w zakresie wdrażania dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach rządowego Programu Dostępność Plus. Podczas spotkania w Gorzowie Wielkopolskim omówiono kwestię postępowań skargowych na brak dostępności. Przedstawiono narzędzia, które wspierają wdrażanie dostępności. Są nimi między innymi pożyczki z Funduszu Dostępności. Rozmawiano także o programach i projektach realizowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Organizacja cyklu konferencji w placówkach ZUS nie jest przypadkowa. Wspieranie osób ze specjalnymi potrzebami jest dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych priorytetem.

Dążymy do poprawy jakości naszych usług, podnosząc standard obsługi klientów, w tym w również osób z niepełnosprawnościami. Podczas modernizacji naszych budynków w miarę możliwości usuwamy istniejące bariery architektoniczne. Zapewniamy dostępność cyfrową stron internetowych i aplikacji mobilnych oraz dostępność informacyjno-komunikacyjną - mówił Mariusz Jedynak, wiceprezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W oddziałach ZUS likwidowane są bariery budowlane i komunikacyjne. We wszystkich placówkach działa przyjazny osobom z niepełnosprawnością sensoryczną system kierowania ruchem, wyposażony w funkcję wizualno-fonicznego przywoływania klientów do poszczególnych stanowisk obsługi. W każdej placówce jest pracownik, który potrafi posługiwać się językiem migowym.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

<https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie>

Od użytkownika do własności – nowe przepisy dla przedsiębiorców oraz rewolucja w PCC przyjęte przez Sejm (26.05.2023)

Sejm przyjął dziś ustawę wprowadzającą nowy, rynkowy model odpłatności za grunt sprzedawany użytkownikowi wieczystemu – przedsiębiorcy. Jednocześnie zniesiony zostanie podatek 2% PCC dla osób kupujących pierwsze mieszkanie na rynku wtórnym. Wyższa będzie stawka podatku w przypadku hurtowego zakupu szóstego i kolejnego lokalu mieszkalnego (kupowanego w jednym lub kilku budynkach wybudowanych na jednej nieruchomości gruntowej) lub udziałów w tych lokalach.

Uchwalona przez Sejm ustawa to stabilność prawna użytkowników wieczystych inwestujących na gruntach publicznych. Przedsiębiorcy będą mogli w łatwy sposób stać się właścicielami gruntów, które mają w użytkowaniu wieczystym. W perspektywie przełoży się to na rozwój przedsiębiorstw i regionów, a w ujęciu globalnym wpłynie na wzrost potencjału gospodarczego kraju. Prawo użytkownika wieczystego zostało wprowadzone do systemu w mrocznych czasach PRL. Eliminujemy niepewność co do zmieniających się w czasie opłat za użytkowanie wieczyste i co do możliwości dalszego stabilnego korzystania z gruntu – mówi minister rozwoju i technologii Waldemar Buda.

Ustawa wprowadza nowy, rynkowy model odpłatności za grunt sprzedawany użytkownikowi wieczystemu. Pozwoli on wyeliminować ryzyko udzielenia niedozwolonej pomocy publicznej, a przedsiębiorcom pozwoli skorzystać z możliwości rozliczenia wartości gruntu w dostępnym limicie pomocy de minimis.

Nowy model odpłatności za grunt będzie dotyczył:

- przedsiębiorców (duże firmy, jednoosobowa działalność gospodarcza),
- osób fizycznych np. właściciele garaży,
- spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych (infrastruktura osiedlowa, pawilony handlowe),
- mieszkańców osiedli – np. parkingi, drogi wewnętrzne, place zabaw.

Użytkownik wieczysty gruntu zabudowanego, który zrealizował cel użytkowania wieczystego powstałego przed 1 stycznia 1998 r., będzie mógł wystąpić z żądaniem sprzedaży. W takim wypadku organ będzie zobowiązany do zawarcia umowy. Termin złożenia takiego wniosku będzie wynosił rok od wejścia ustawy w życie.

Cena wykupu w przypadku gruntów Skarbu Państwa przy jednorazowej wpłacie to tylko 20-krotność dotychczasowej opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste. Ustawa przewiduje też możliwość płatności w ratach przez maksimum 10 lat – wtedy cena to 25-krotność dotychczasowej opłaty rocznej. W przypadku gruntów JST o cenie wykupu będą decydować władze gminy.

Dotrzymujemy obietnic i robimy dziś ważny krok w kierunku całkowitej eliminacji użytkowania wieczystego z polskiego systemu prawnego – powiedział minister Waldemar Buda.

Jednocześnie Sejm znowelizował ustawę o podatku od czynności cywilnoprawnych.

Znosimy podatek 2% tak, by poprawić sytuację osób nabywających na rynku wtórnym swoje pierwsze mieszkanie. Najczęściej są to osoby młode, rozpoczynające dopiero swoją karierę zawodową, w związku z czym posiadające ograniczone możliwości finansowe. Pozostałe zmiany mają na celu zapobieganie negatywnym zjawiskom ograniczającym dostępność mieszkań dla osób kupujących nieruchomości na własne cele mieszkaniowe, takim jak pakietowe nabywanie mieszkań na rynku pierwotnym – mówi minister Waldemar Buda.

Zmiany polegają na:

Wprowadzeniu 6% stawki PCC od zakupu szóstego i kolejnego lokalu mieszkalnego (nabywanych w jednym lub kilku budynkach wybudowanych na jednej nieruchomości gruntowej) lub udziałów w tych lokalach.

Zniesieniu 2% PCC w przypadku sprzedaży prawa własności lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, budynku mieszkalnego jednorodzinnego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu dotyczącego lokalu mieszkalnego albo domu jednorodzinnego, jeżeli kupującym jest osoba fizyczna lub osoby fizyczne, którym w dniu sprzedaży i przed tym dniem nie przysługiwało żadne z tych praw ani udział w tych prawach, chyba że udział ten nie przekracza lub nie przekraczał 50% i został nabyty w drodze dziedziczenia.

Kolejny krok do wielkiej reformy w planowaniu przestrzennym (26.05.2023)

Sejm przyjął przygotowaną przez MRiT nowelizację ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Będzie to największa reforma w tej dziedzinie od 2003 roku.

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza nowe narzędzie planistyczne – plan ogólny, który ma być uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy w randze aktu prawa miejscowego. Gminy będą miały na to czas do 1 stycznia 2026 r.

Dajemy samorządom realne narzędzia do planowania przestrzeni! Transparentne reguły inwestowania w planie ogólnym gminy oraz sprawne opracowanie planów miejscowych to

również szansa na niższe ceny mieszkań – mówi minister rozwoju i technologii Waldemar Buda.

Główną ideą, która nam przyświecała, było to, żeby tak zreformować system planowania przestrzennego, by był on bardziej elastyczny i by gminy mogły sprawniej oraz szybciej uchylać nowe i zmieniać już obowiązujące akty planowania przestrzennego – dodaje wiceminister rozwoju i technologii Piotr Uściński.

Plan ogólny ma zastąpić studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jego ustalenia będą podstawą do uchwalania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Nową formą planu miejscowego będzie zintegrowany plan inwestycyjny sporządzany na wniosek inwestora, docelowo zastępujący tzw. specustawę mieszkaniową. Inwestor będzie mógł np. zobowiązać się do budowy szkoły lub wsparcia takiej inwestycji. W projekcie doprecyzowano przepisy dotyczące decyzji o warunkach zabudowy, m.in. obszar analizowany ograniczono do 200 m.

Zabudowa jednorodzinna, szkoły, przedszkola, placówki publiczne i usługowe – to wszystko może i powinno ze sobą współgrać dzięki mądrym planowaniu przestrzennemu. Dzięki reformie, każda gmina będzie mogła kreować przestrzeń szybciej, prościej i spójnie – wskazuje wiceminister rozwoju i technologii Piotr Uściński.

Ustawa przewiduje też uruchomienie nieodpłatnego i dostępnego dla wszystkich zainteresowanych Rejestru Urbanistycznego prowadzonego on-line.

Po przyjęciu przez Sejm, ustawą zajmie się teraz Senat.

Przepisy o fundacji rodzinnej wchodzi w życie (22.05.2023)

Każdy przedsiębiorca zakładając firmę ma nadzieję, że jego biznes będzie się rozwijał, zwiększał zakres działania, zdobywał nowe rynki i klientów, a z czasem stanie się firmą z tradycjami, kierowaną przez kolejne pokolenia następców. Będzie to możliwe dzięki ustawie o fundacji rodzinnej, która wchodzi dziś w życie.

Firmy rodzinne to ważny element polskiej gospodarki. Przez ostatnie 30 lat miały one olbrzymi wpływ na rozwój naszego kraju. Wiele z nich stoi przed wyzwaniem zmiany pokoleniowej. I w tym pomoże nasze rozwiązanie. Od dziś wielopokoleniowa sukcesja będzie łatwiejsza, a polskie rodzinne marki nie stracą na sile i znaczeniu – zaznacza minister rozwoju i technologii Waldemar Buda.

Fundacja rodzinna to rozwiązanie dla przedsiębiorców, którzy myślą o rozwoju firmy w perspektywie kilku pokoleń. To sprawdzone rozwiązanie, które funkcjonuje w innych europejskich krajach. Od teraz Polska dołącza do tego grona.

Fundacja rodzinna to skarbiec rodzinny, który zabezpieczy finansowo rodzinę, a jednocześnie pomoże nadal realizować wizję założyciela firmy – dodaje minister Buda.

Fundacja rodzinna pozwoli utrzymać i ochronić majątek firmy oraz umożliwi jego dalsze pomnażanie. Członkowie rodziny fundatora będą mogli korzystać z wypracowanych zysków, ale nie będą musieli angażować się osobiście w prowadzenie firmy. Będą mieć też pewność, że wypracowany przez lata kapitał jest efektywnie zarządzany i chroniony przed rozdrobnieniem.

Fundatorem może być osoba fizyczna, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, a więc m.in. prawo swobodnego dysponowania swoim majątkiem. Fundację rodzinną będzie mogło utworzyć także kilku fundatorów, z wyjątkiem fundacji rodzinnej

tworzonej w testamencie. Beneficjentem fundacji rodzinnej będzie mogła natomiast zostać osoba fizyczna i organizacja pozarządowa prowadząca działalność pożytku publicznego.

Wystarczy 5 kroków, by móc założyć fundację rodzinną. Są to:

- 1) złożenie przez fundatora oświadczenia o ustanowieniu fundacji rodzinnej przed notariuszem w akcie założycielskim albo w testamencie;
- 2) sporządzenie statutu fundacji rodzinnej, który określi m.in. strategię sukcesyjną i przyszłych beneficjentów fundacji rodzinnej;
- 3) przekazanie majątku na fundusz założycielski o wartości co najmniej 100 tys. zł;
- 4) ustanowienie organów fundacji rodzinnej;
- 5) wpisanie fundacji rodzinnej do prowadzonego przez sąd rejestru fundacji rodzinnych.

Zalety założenia fundacji rodzinnej

- Możliwość wycofania się fundatora (przedsiębiorcy) z aktywnego prowadzenia biznesu, bez utraty dochodów.
- Finansowe zabezpieczenie członków rodziny.
- Zwiększenie potencjału budowania firm rodzinnych na pokolenia.
- Zapobieganie podziałowi i rozdrobnieniu majątku między spadkobiercami.
- Zapewnienie nieprzerwanego działania firmy po śmierci fundatora zgodnie z jego wolą.
- Planowanie sukcesji w perspektywie wielu pokoleń.

Cele fundacji rodzinnej

- Zapewnienie wielopokoleniowej sukcesji.
- Budowanie ładu rodzinnego i korporacyjnego, oddzielającego biznes od spraw rodzinnych.
- Gromadzenie i chronienie polskiego kapitału.
- Rozwijanie działalności inwestycyjnej.

Narzędzia wspomagające proces sukcesji firm

Od kilku lat nasze ministerstwo wprowadza narzędzia, które pomagają w procesie sukcesji firm. Wśród nich są przede wszystkim narzędzia skierowane do przedsiębiorców wpisanych do CEIDG, takie jak: zarząd sukcesyjny, tymczasowy przedstawiciel i możliwość przenoszenia na następców prawnych koncesji, licencji, pozwoleń i zezwoleń. W CEIDG zgłoszonych jest ok. 46,6 tys. zarządców sukcesyjnych, a 3 tys. z nich obecnie pełni swoją funkcję, tymczasowo zarządzając przedsiębiorstwami w spadku.

Wsparciem dla przedsiębiorców może być również tymczasowy przedstawiciel zmarłego małżonka przedsiębiorcy, który wykonuje prawa z jego udziału w przedsiębiorstwie dopóki trwają sprawy spadkowe. Ponadto wprowadziliśmy zasady przenoszenia decyzji administracyjnych na nabywców przedsiębiorstw, aby uniknąć przerwy w działalności firmy.

Obecnie pracujemy nad kolejnymi rozwiązaniami usprawniającymi sukcesję firm. Znajdują się one w pakiecie ułatwień dla przedsiębiorców. To m.in.:

- obniżenie progu udziałów spadkobierców w spadku niezbędnego do powołania zarządcy sukcesyjnego przed notariuszem (z 85% do 75%);
- automatyczne wydłużenie zarządu sukcesyjnego do momentu wydania postanowienia przez sąd, w przypadku potrzeby prowadzenia firmy przez zarządcę sukcesyjnego dłużej niż 2 lata;
- dostęp do rachunku bankowego przez zarządcę sukcesyjnego na takich samych zasadach jak przedsiębiorca, np. bankowości elektronicznej;
- wprowadzenie procedury wyznaczenia, powołania, odwołania albo rezygnacji wspólnego przedstawiciela w spółkach, który reprezentuje współuprawnionych z udziału albo akcji.

Firmy rodzinne stanowią 90% wszystkich polskich przedsiębiorstw, są więc kluczowym elementem gospodarki naszego kraju. W 2021 r. 100 największych firm rodzinnych zatrudniało 261 tys. osób, a ich przychody wyniosły 260,5 mld zł i w porównaniu z 2020 r. wzrosły o ponad 22%. 26% tych przychodów stanowił natomiast eksport.

Z badań przeprowadzonych w ostatnich latach wynika, że aktualnie problem sukcesji dotyczy ponad 50% firm rodzinnych. Jednak tylko 8,1% następców przedsiębiorców deklaruje chęć poprowadzenia firmy stworzonej przez rodziców. Problem sukcesji przedsiębiorstw w perspektywie wielopokoleniowej jest aktualny również w innych krajach europejskich. W Czechach 90% firm to firmy prowadzone w pierwszym pokoleniu, 9% firmy prowadzone w drugim pokoleniu, a zaledwie 1% firmy prowadzone w trzecim pokoleniu. Podobnie jest w Wielkiej Brytanii - 86% w pierwszym pokoleniu, 8,5% w drugim i 3% w trzecim.

Chcesz dowiedzieć się więcej o fundacji rodzinnej i innych narzędziach sukcesyjnych? Wejdź na stronę: sukcesja.gov.pl

Uwalniamy kreatywność młodych (08.05.2023)

Influencerzy, youtuberzy, działalność artystyczna, sprzedaż internetowa to branże i dziedziny, w której młode i kreatywne osoby chcą działać i się rozwijać. Ułatwimy im to – zapewnimy stabilne zasady prowadzenia biznesu.

Konferencja ministra Waldemara Budy. Minister stoi po prawej stronie przy mównicy. Za nim flaga Polski i Unii Europejskiej. Za ministrem prezentacja. Na prezentacji dziewczyna, która trzyma aparat fotograficzny. Napis: Uwalniamy kreatywność młodych

Od 2020 r. obserwujemy wzmożoną aktywność młodych ludzi w prowadzeniu działalności gospodarczej, przede wszystkim w internecie. Coraz więcej osób chciałoby mieć swój biznes jeszcze zanim osiągnie pełnoletność. Przedstawiamy rozwiązanie, które da młodym osobom szansę na rozwój swoich pasji i możliwość zarabiania na nich. Zachęcimy też młodych ludzi do stawiania pierwszych kroków w biznesie. To dla nich cenne doświadczenie, które z pewnością zapoczątkuje w przyszłości – wyjaśnia minister rozwoju i technologii Waldemar Buda.

W 2021 r. złożono 13 wniosków o zarejestrowanie działalności gospodarczej przez osoby poniżej 18 roku życia. Natomiast w 2022 r. 62. Do 5 maja 2023 r., jest ich już 48.

Nasze rozwiązania umożliwią szybsze wejścia na rynek pracy. Co więcej, młode osoby nie będą płacić składek na ubezpieczenie społeczne. To bardzo atrakcyjne rozwiązanie dla osoby stawiającej swoje pierwsze kroki w biznesie – dodaje szef MRiT.

asze propozycje zapewnią większą transparentność i swobodę prowadzenia własnej działalności przez osoby małoletnie. Wyeliminujemy też sytuacje jak np. próby rejestrowania przez rodziców firm na kilkulatek, w celu ominięcia przepisów.

Zmiany, które proponujemy, w jasny sposób określą zasady, na podstawie których osoby małoletnie będą mogły podejmować i wykonywać działalność gospodarczą lub zawodową.

Chodzi m.in. o działalność taką jak influencerzy, youtuberzy, sprzedaż internetowa czy działalność artystyczną i muzyczną. – To są obszary w których widzimy, że aktywność i kreatywność młodych ludzi najbardziej się przejawia. Warto tę kreatywność wspierać i to też chcemy robić – mówi szef MRiT.

Aby młoda osoba mogła założyć biznes, konieczna będzie zgoda sądu. Wniosek będzie składał sam zainteresowany albo jego przedstawiciel ustawowy, kurator lub opiekun. Sąd określi zakres prowadzenia działalności (według kodów PKD). Informacja o tym, że przedsiębiorca jest osobą małoletnią, będzie publikowana w CEIDG.

Przepisy regulujące prowadzenie biznesu przez osoby małoletnie są częścią pakietu ułatwień dla przedsiębiorców, o którym pisaliśmy tutaj.

Planowane wejście w życie przepisów to 1 października 2024 r.

Ministerstwo Cyfryzacji

<https://www.gov.pl/web/cyfryzacja>

Konkretnie o otwieraniu danych (17.05.2023)

Zaczynamy doceniać dzielenie się danymi. Coraz więcej urzędów, czy instytucji kultury udostępnia swoje zbiory w portalach publicznych z otwartymi zasobami. Ministerstwo Cyfryzacji wspiera i edukuje dostawców danych, tworzy ramy prawne i prowadzi badania, by zapewnić możliwie najwyższą jakość danych do pobrania i ponownego wykorzystywania. Nowy podręcznik „Otwieranie danych. Praktyczny poradnik” to najistotniejsze informacje o danych oraz prosta instrukcja, jak otwierać je z sukcesem.

Praktycznie o danych

„[Otwieranie danych. Praktyczny poradnik](#)” to druga edycja podręcznika, która jest jednocześnie odpowiedzią na potrzeby informacyjne i edukacyjne wielu urzędów. Pomaga ugruntować wiedzę i rozwinąć kompetencje w zakresie otwierania danych. W tym wydaniu zaprezentowaliśmy najnowsze kategorie danych, zastosowanie przepisów w tworzeniu polityk otwartości danych oraz gotowe rozwiązania dla udostępnienia danych tj. serwisy dane.gov.pl i kronika.gov.pl. Podręcznik napisaliśmy z myślą o administracji, biznesie, trzecim sektorze - wszystkich, którzy planują otwierać dane. Został zaktualizowany tak, aby również ci, którzy już otwierają dane, znaleźli pomysły na usprawnienie podejmowanych działań.

Otwieranie danych w opinii urzędów

Po roku od wejścia w życie [ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego](#) poprosiliśmy przedstawicieli urzędów i organizacji pozarządowych o jej ocenę. Wyniki [badania „Ustawa o otwartych danych w opinii sektora publicznego”](#) pokazują jak urzędy realizują politykę otwartości danych i jak faktycznie wygląda udostępnianie przez nie danych. Ponad połowa spośród 1317 respondentów przyznała, że nie udostępnia danych. Jednocześnie zdecydowana większość – blisko trzy czwarte – badanych jednostek ma świadomość, że podmioty zobowiązane muszą

udostępniać informacje sektora publicznego w portalu danych. Zachęcamy urzędy do udostępniania danych w portalu dane.gov.pl. Drugie badanie miało na celu ocenę ustawowych rozwiązań przez organizacje pozarządowe. Respondenci pozytywnie ocenili ustawę, ale też wskazali potrzebę prowadzenia działań edukacyjnych, które mogłyby przekonać urzędy do udostępniania danych.

Podręcznik „[Otwieranie danych. Praktyczny poradnik](#)” to odpowiedź na potrzeby wskazane w obu badaniach. Przeprowadza urzędy krok po kroku przez ten proces i na konkretnych przykładach pokazuje jak z sukcesem otwierać dane.

Publiczne portale danych i zasobów

Otwarte dane to dane udostępnione w postaci elektronicznej, które każdy może wykorzystać do dowolnego celu, również komercyjnego. W publicznym portalu danych Dane.gov.pl znajdziecie ponad 30 tys. zasobów, od ponad 300 dostawców. Z danych korzystamy na co dzień w innowacyjnych usługach, aplikacjach, które wpływają na poprawę jakości naszego życia. Mowa tu np. o aplikacjach dotyczących połączeń transportu publicznego, wyszukujących najbliższy wolny termin leczenia, czy zbierających informacje na temat przedszkoli i punktów przedszkolnych. W portalu kronika.gov.pl znajdziecie natomiast ponad 16 mln różnorodnych zasobów cyfrowych z polskich muzeów, archiwów, bibliotek czy ośrodków naukowych, w tym np. grafiki, fotografie, książki, czy eksponaty muzealne, do wykorzystania w swoich pracach. Jeśli chcecie poznać je bliżej i być na bieżąco z danymi odwiedzajcie [Otwarte dane na Facebooku](#).

Ministerstwo Edukacji i Nauki

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka>

Junior-Edu-Żywnienie – podsumowanie I etapu programu (25.05.2023)

Zakończyły się szkolenia on-line dla nauczycieli ze szkół, które zgłosiły się do programu „Junior-Edu-Żywnienie” i brały udział w części badawczej projektu. Eksperti przygotowali również publikację „Moc edukacji żywieniowej w szkole”, która zawiera m.in. scenariusze zajęć lekcyjnych dla klas I-III szkoły podstawowej z kartami do ćwiczeń oraz informacje dla rodziców. Zachęcamy do zapoznania się z materiałem.

Realizacja programu JEŻ – certyfikowane szkolenia dla nauczycieli

Zakończył się pierwszy etap szkoleń on-line dla nauczycieli ze szkół zgłoszonych do programu. Uczestnicy otrzymali m.in. materiały edukacyjne, w tym gotowe scenariusze lekcji z kartami do ćwiczeń dla uczniów w grupach wiekowych 7-9 lat oraz 10-13 lat, które będą mogli wykorzystać podczas zajęć lekcyjnych. Scenariusze lekcji są opatrzone komentarzem metodycznym, pozwalającym na uatrakcyjnienie procesu dydaktycznego przez wykorzystanie tematycznych prezentacji multimedialnych.

Materiały instruktażowe przygotowane przez ekspertów z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego zostały opracowane na podstawie badań diagnozujących poziom wiedzy wśród dzieci i rodziców m.in. na temat potrzeb z zakresu edukacji żywieniowej oraz oczekiwanych form i zakresu wsparcia w procesach edukacyjnych, a także skutecznych i atrakcyjnych narzędzi metodycznych.

Szkolenia stacjonarne

Kolejnym etapem realizacji programu są szkolenia stacjonarne dla nauczycieli oraz pilotażowe warsztaty i lekcje dla uczniów klas I-III. Szkolenia te będą realizowane w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego oraz innych uczelniach (Uniwersytet Przyrodniczy

w Poznaniu, Uniwersytet Morski w Gdyni, Akademia Rolnicza w Krakowie, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Zachodnio-Pomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Opolski w Opolu, Uniwersytet Rzeszowski w Rzeszowie, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach).

Klasopracownie – nowoczesna przestrzeń edukacyjna dla uczniów

Nieodłącznym elementem edukacji żywieniowej są zajęcia praktyczne, dlatego też w ośrodkach akademickich zaangażowanych w program będą utworzone tzw. klasopracownie. Miejsce to zostanie wyposażone w niezbędny sprzęt umożliwiający przeszkolenie nauczycieli w ich regionach z zakresu edukacji żywieniowej. Pierwsza tego typu przestrzeń funkcjonuje już w NIZP PZH – PIB.

Publikacja „Moc edukacji żywieniowej w szkole”

Publikacja dla nauczycieli klas I-III szkół podstawowych została przygotowana przez Katarzynę Wolnicką, Joannę Jaczewską-Schuetz oraz Annę M. Taraszewską. W opracowaniu znajdują się zarówno scenariusze zajęć lekcyjnych z kartami do ćwiczeń, jak i materiały dla rodziców.

Publikacja zawiera 12 rozdziałów. Poruszono w niej m.in. temat nadwagi i otyłości, aktywności fizycznej oraz właściwych wyborów żywieniowych. Czytelnicy mogą dowiedzieć się m.in. o wartościach odżywczych poszczególnych produktów, zasadach prawidłowego nawadniania organizmu czy korzyściach płynących ze spożywania warzyw i owoców. Poznają również zasady właściwego czytania etykiet na produktach spożywczych. Dowiedzą się też o pozytywnym wpływie aktywności fizycznej na kondycję całego organizmu człowieka.

Autorki podpowiadają również, jak mądrze gospodarować jedzeniem, aby go nie marnować. Zaletą publikacji są bogate ilustracje i materiały graficzne, które w atrakcyjny sposób obrazują podjętą tematykę.

W opracowaniu znajduje się też 12 gotowych scenariuszy lekcji, 12 kart do ćwiczeń dla uczniów oraz 8 materiałów edukacyjnych dla rodziców.

Już wkrótce będzie dostępna także publikacja przeznaczona dla klas IV-VI szkół podstawowych.

Konkurs „JEŻ-owe inspiracje: 12 mocy w 12 miesięcy”

W ramach programu zorganizowano również konkurs tematyczny „JEŻ-owe inspiracje: 12 mocy w 12 miesięcy” skierowany do uczniów klas IV-VI ze szkół podstawowych uczestniczących w programie. Zadaniem konkursowym było przygotowanie projektu kalendarza na 2024 rok z informacjami na temat zdrowego żywienia.

Swoje pomysły uczniowie mogli wyrazić w formie plakatu, grafiki, komiksu czy rysunku, a także za pomocą rymowanki i wierszyków przybliżających zasady racjonalnego odżywiania. Główną nagrodą w konkursie są warsztaty kulinarne.

EduApka

Dla uczniów przygotowano również aplikację mobilną EduApka. Dzięki niej informacje na temat szeroko pojętej edukacji żywieniowej zawsze będą w zasięgu ręki. Aplikacja to szansa, aby zmotywować uczniów do podejmowania codziennych wyzwań żywieniowych i poszerzania wiedzy m.in. na temat diety, jakości żywności, sposobów jej wytwarzania i znakowania.

Dodatkowe inicjatywy edukacyjne

W ramach realizacji programu odbyło się wiele inicjatyw promujących zdrowy styl życia. Znalazły się wśród nich: Święto Chleba w Lublinie z pogadankami edukacyjnymi dla dzieci i młodzieży, konferencja „Edukacja żywieniowa w szkołach podstawowych – doświadczenia i wyzwania”, warsztaty kulinarne dla młodzieży ze szkół podstawowych zorganizowane w klasopracowni NIZP PZH – PIB, piknik rodzinny na PGE Narodowym pod hasłem „Odważ się być zdrowym”, VII Narodowy Kongres Żywieniowy organizowany we współpracy z Fundacją „Wspólnie dla Zdrowia” czy warsztaty kulinarne-educacyjne zorganizowane w Pałacu Prezydenckim w ramach gali konkursu O’SzToZ.

Na stronie internetowej [programu](#) można znaleźć wiele wartościowych materiałów dotyczących zdrowego stylu życia i prawidłowego żywienia. Są wśród nich filmy edukacyjne, komiks dla dzieci „[Jeżowe Moce Żywieniowe](#)”, relacje z warsztatów edukacyjno-kulinarnych, filmowa książka kucharska, a także aktualności dotyczące realizacji programu. Zachęcamy do zapoznania się z tymi treściami.

Zdrowie dzieci i młodzieży

Celem programu Junior-Edu-Żywnie jest opracowanie i wdrożenie programu edukacji żywieniowej uczniów klas I-VI w szkołach podstawowych w całej Polsce. Uczestniczą w nim specjaliści z Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie (NIZP PZH – PIB). Program jest realizowany we współpracy z Ministerstwem Zdrowia.

Do projektu zgłosiło się prawie 2 200 szkół z całej Polski i prawie 15 tys. nauczycieli. Na jego realizację przeznaczymy 20 mln zł.

JEŻ to jedna z kilku inicjatyw Ministerstwa Edukacji i Nauki, których celem jest troska o zdrowie dzieci i młodzieży oraz ich prawidłowy rozwój. Wspólnie z AWF w Warszawie realizujemy już trzecią edycję programu „WF z AWF” i zachęcamy młodych ludzi do większej aktywności fizycznej w ramach „Sport-Klubów”. Przed nami kolejne edycje przedsięwzięć: „Poznaj Polskę na sportowo”, realizowanego we współpracy z Polskim Związkiem Piłki Nożnej, oraz „Lekkoatletyczne Nadzieje Olimpijskie”, realizowanego we współpracy z Polskim Związkiem Lekkiej Atletyki. Celem tych inicjatyw jest m.in. promowanie wartości związanych ze sportem i olimpizmem oraz korzyści wynikających z regularnych ćwiczeń.

PIRLS 2021. Poznaliśmy wyniki Międzynarodowego Badania Postępów Biegłości w Czytaniu! (16.05.2023)

Polscy czwartoklasiści pozostają w światowej czołówce pod względem osiągnięć w czytaniu. Średni wynik naszych uczniów wyniósł 549 punktów. Jest to jeden z najwyższych wyników wśród 57 krajów i 8 dodatkowych regionów biorących udział w badaniu PIRLS 2021.

Po lewej stronie napis wyniki Międzynarodowego Badania Postępów Biegłości w Czytaniu!, poniżej logotyp PIRLS 2021. Obok mapka, na której wymienione są kraje z najwyższymi wynikami Singapur 587 pkt., Hong Kong 573 pkt., Rosja 567 pkt., Anglia 558 pkt., Finlandia 549 pkt., Polska 549 pkt.

PIRLS 2021 – najważniejsze informacje

Polscy uczniowie IV klasy szkoły podstawowej zajęli wraz z uczniami z Finlandii 5. miejsce pod względem rozumienia czytanego tekstu i pozostają w ścisłej, światowej czołówce.

Wyższe wyniki niż Polska osiągnęli uczniowie z Singapuru, Hongkongu, Rosji i Anglii.

Polscy czwartoklasiści (wraz z uczniami fińskimi) uzyskali najlepszy wynik wśród krajów Unii Europejskiej.

Polscy uczniowie radzą sobie równie dobrze z tekstami literackimi, jak i użytkowymi oraz wyróżniają się jednym z najwyższych poziomów samooceny umiejętności czytelnicych.

W Polsce, podobnie jak w większości krajów biorących udział w badaniu, dziewczynki mają lepsze umiejętności czytelnicy niż chłopcy.

Badanie PIRLS jest jedynym międzynarodowym badaniem porównawczym przeprowadzonym pod koniec pandemii COVID-19.

Wynik polskich uczniów w badaniu PIRLS 2021

16 maja br. zostały opublikowane wyniki Międzynarodowego Badania Postępów Biegłości w Czytaniu – PIRLS 2021. Polscy uczniowie znaleźli się w ścisłej czołówce krajów o najlepszych wynikach. Polski raport z badania przygotował krajowy zespół badania PIRLS w Instytucie Badań Edukacyjnych. Badanie jest organizowane przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Mierzenia Osiągnięć Szkolnych – IEA.

– Badanie obejmuje czwartoklasistów. Jest organizowane raz na pięć lat. Obejmuje głównie umiejętności czytelnicy i rozumienie testu. To samo badanie jest przeprowadzane w kilkudziesięciu krajach na całym świecie, które wyraziły chęć uczestnictwa w tym badaniu – mówił wiceminister Dariusz Piontkowski podczas konferencji podsumowującej wyniki badania.

Polscy czwartoklasiści (wraz z uczniami z Finlandii) uzyskali najlepszy wynik wśród krajów Unii Europejskiej uczestniczących w badaniu (549 pkt.). Znacząco lepsze wyniki uzyskali – podobnie jak w poprzedniej edycji badania – uczniowie z Singapuru (587 pkt.), Hongkongu (573 pkt.), Rosji (567 pkt.) i Anglii (558 pkt.).

10 krajów z najlepszymi wynikami: Singapur - 587 pkt.; Hong Kong - 573 pkt.; Rosja - 567 pkt.; Anglia - 558 pkt.; Finlandia - 549 pkt.; Polska - 549 pkt.; Tajwan - 544 pkt.; Szwecja - 544 pkt.; Australia - 540 pkt.; Bułgaria - 540 pkt.

Wysoki wynik polskich uczniów jest wypadkową wielu czynników, m.in. skutecznej pracy w szkole nad kształceniem umiejętności rozumienia tekstu (zwłaszcza w czasie nauczania zintegrowanego w pierwszych latach nauki w szkole podstawowej), kontekstu kulturowego, w którym czytanie uznawane jest za praktykę wartościową, zaangażowania rodziców w naukę ich dzieci oraz bardzo dobrego wykształcenia kierunkowego i dużego doświadczenia polskich nauczycieli.

Wynik, który osiągnęli polscy czwartoklasiści w 2021 roku, jest niższy niż w poprzedniej edycji badania z 2016 r. Głównych przyczyn tego zjawiska można doszukiwać się w trwającej w latach 2020-2021 pandemii COVID-19. Brak bezpośredniego kontaktu z nauczycielami i rówieśnikami oraz wprowadzenie nauki zdalnej miały wpływ na kształcenie umiejętności sprawdzanych w badaniu także w innych krajach świata. Spadek wyników w stosunku do poprzedniej edycji odnotowano w większości krajów.

Wyniki badań pokazują, że polska szkoła dobrze wyrównuje luki w umiejętnościach uczniów na pierwszych etapach nauczania. Różnicowanie wyników polskich czwartoklasistów jest stosunkowo małe, co oznacza, że ich poziom umiejętności jest wyrównany. Czwartoklasiści z naszego kraju dobrze radzą sobie zarówno z tekstami literackimi, jak i użytkowymi. Lepiej wypadają w umiejętnościach zaawansowanych, takich jak interpretowanie tekstu, niż w umiejętnościach prostszych, jak wyszukiwanie informacji w tekście czy wyciąganie bezpośrednich wniosków.

– Wyraźnie widać także, że Polscy uczniowie potrafią sobie dobrze radzić z bardziej skomplikowanymi operacjami związanymi z interpretacją testu, nieco minimalnie słabiej sobie radzą z prostymi czynnościami. To jest ciekawe, bo wydawałoby się, że te trudności, te bardziej skomplikowane sposoby myślenia, wyciągania wniosków powinny być trudniejsze dla większości uczniów, a u nas z tym akurat jest inaczej – komentował wyniki badania Sekretarz Stanu w MEiN Dariusz Piontkowski.

W Polsce dziewczynki czytają lepiej niż chłopcy. Podobnie jest w prawie wszystkich krajach biorących udział w badaniu. Różnica między dziewczynkami i chłopcami w Polsce jest duża – wyniosła 20 punktów, przy przeciętnej różnicy na świecie wynoszącej 18 punktów.

Polscy uczniowie wyróżniają się jednym z najwyższych poziomów samooceny umiejętności czytelnich. We wszystkich krajach, w tym w Polsce, wysoki poziom samooceny wiąże się z wyższymi wynikami uzyskiwanymi w badaniu czytania. Wyniki świadczą zatem o tym, że uczniowie w świadomy sposób postrzegają siebie jako czytelników.

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) to międzynarodowe badanie osiągnięć uczniów w czwartym roku nauki w zakresie umiejętności rozumienia czytanego tekstu. Polska uczestniczy w badaniu PIRLS od 2006 r., a badanie kolejny już raz przeprowadził Instytut Badań Edukacyjnych.

W badaniu PIRLS 2021 wzięło udział ponad 367 tys. uczniów z ponad 12 tys. szkół z 57 krajów i 8 dodatkowych miast i regionów. W badaniu brali również udział rodzice, nauczyciele języka ojczystego oraz dyrektorzy szkół.

– Cieszę się, że po raz kolejny Polska w tych badaniach mogła uczestniczyć. Dla nas to kopalnia wiedzy na temat tego, co dzieje się w polskich szkołach, co można byłoby zmienić, ale także dobra informacja, że polscy uczniowie są na bardzo wysokim poziomie, rozumieją to co czytają, lubią czytać i oby było tak jak najdłużej – podsumował wiceminister.

Więcej informacji nt. badania PIRLS w Polsce

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

<https://www.gov.pl/web/kultura>

Poaugustiański zespół klasztorny w Żaganiu w nowej odsłonie dzięki wsparciu MKiDN (27.05.2023)

„Zakończyliśmy I etap prac remontowych zespołu klasztornego w Żaganiu. Projekt o wartości 20 mln zł był finansowany ze środków europejskich w ramach POIiŚ. Ponadto, aby zadbać o to miejsce, z budżetu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przeznaczyliśmy ponad 5 mln zł” - powiedział wicepremier prof. Piotr Gliński po zwiedzeniu poaugustiańskiego zespołu klasztornego w Żaganiu. Obiekt zalicza się do najcenniejszych zabytków historycznego Śląska. W 2011 roku uzyskał status Pomnika Historii.

Wicepremier Gliński podkreślił, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nieustannie wspiera działania rewitalizacyjne wiernie odtwarzające dawne zabytkowe założenia, przede wszystkim ich architekturę oraz wyposażenie.

Żagań ma w tej chwili nie tylko zlokalizowaną w zabytkowym założeniu pałacowo-parkowym przepięknie odrestaurowaną szkołę muzyczną, ale także i kościół oraz zabudowania poklasztorne, które robią ogromne wrażenie. To piękny, duży obiekt, udostępniany zwiedzającym. Szkoda, że mało znany w Polsce. Znajdujący się tu kościół to jeden z największych w tej części Europy. Sprawia wrażenie większego niż katedry warszawskie

czy nawet wawelska – mówił minister kultury i dziedzictwa narodowego po wizycie w poaugustiańskim zespole klasztornym.

Szef resortu kultury podziękował za zaproszenie do zwiedzania tego wspaniałego zabytku, który - jak podkreślił - jest wyjątkowym miejscem w tej części Polski.

Projekt pn. „Kompleksowy remont zespołu poaugustiańskiego w Żaganiu – etap I” rozpoczął długofalowy program rewitalizacji i rewaloryzacji zespołu klasztornego, w skład którego wchodzi: Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, dawny klasztor augustianów, spichlerz klasztorny oraz konwikt. Zabytki te stanowią jedne z najznakomitszych obiektów sakralnych w Polsce. W 2011 roku decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zyskały status Pomnika Historii.

Zakres prac zrealizowanych w ramach projektu objął: remont elewacji kościoła i dawnego pałacu opackiego z unikatową barokową biblioteką klasztorną, wnętrza kościoła (sklepienia, ściany, ołtarz główny i organy) oraz wybranych pomieszczeń części klasztornej na potrzeby utworzenia specjalnej ścieżki muzealnej. Przeprowadzono również naprawę organów, a także zakupiono wyposażenie sali multimedialnej.

Całkowity koszt projektu realizowanego w latach 2017-2023 wyniósł 20 mln zł, w tym dofinansowanie ze środków EFRR będących w dyspozycji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego - 17 mln zł.

Poaugustiański zespół klasztorny w Żaganiu

Zespół opactwa poaugustiańskiego w Żaganiu jest przykładem założenia o cechach stylu gotyckiego i barokowego. Ze względu na swoje wartości artystyczne, historyczne oraz autentyczność ma szczególne znaczenie dla dziedzictwa narodowego i regionalnego.

Opactwo w Żaganiu założono w 1284 roku. Przez wieki było ono ważnym ośrodkiem religijnym i naukowym. Kompleks zabudowań klasztornych imponuje skalą i rozwiązaniami architektonicznymi. Forma nadana zespołowi w XVIII w. kryje mury i elementy wystroju pochodzące z wcześniejszych epok. Kościół zachował gotycką bryłę z pseudobazylikowym korpusem, gwiazdzistymi i sieciowymi sklepieniami, masywną wieżą i zwieńczeniem z charakterystycznym schodkowym szczytem.

Wchodzący w skład zespołu klasztornego Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP jest jedną z najbardziej wartościowych świątyń w tym rejonie. Uwagę zwracają w nim stalle z 1695 r., gotycki sarkofag księcia głogowsko-żagańskiego Henryka IV oraz XVI-wieczny ołtarz Świętej Trójcy. Klasztor poza celami zakonników i kapitularem mieści również kaplicę św. Anny z gotyckimi sklepieniami oraz wspaniałą bibliotekę klasztorną z XVIII wiecznym wystrojem. W księgozbiornie biblioteki znajdują się pozycje pochodzące z okresu od XVII do XIX w., a także fragment Biblii z VIII wieku.

Filharmonia Gorzowska kolejną instytucją współprowadzoną przez MKiDN (22.05.2023)

„Podpisujemy dziś umowę o współprowadzeniu Filharmonii Gorzowskiej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i miasto Gorzów Wielkopolski. Bezpośrednia współpraca z Ministerstwem oznacza większe szanse rozwojowe dla Filharmonii” - powiedział dziś wicepremier prof. Piotr Gliński podczas uroczystości, która odbyła się w siedzibie Filharmonii. Porozumienie zostało zawarte do 31 grudnia 2025 roku z możliwością przedłużenia.

Podczas uroczystości podpisania umowy o współprowadzeniu Filharmonii Gorzowskiej wicepremier podkreślił, że gwarantuje ona nie tylko systemowe wsparcie z budżetu państwa w wysokości 1,3 mln zł rocznie, ale daje także możliwość wnioskowania o dotacje na konkretne inwestycje.

W Polsce po 1989 roku zdecydowano, że kultura - w dużej mierze - została przekazana na barki samorządów i nie wszystkie dają sobie z tym radę, gdyż bezpośrednich potrzeb w Polsce lokalnej jest bardzo dużo. Nasza opcja polityczna zdecydowała, że zasada zrównoważonego rozwoju, którą wprowadzamy od siedmiu i pół roku, ma oznaczać także równy dostęp do instytucji kultury. Oznacza to wzięcie odpowiedzialności przez budżet centralny również za to, co dzieje się w obszarze kultury w całej Polsce, we wszystkich regionach – zaznaczył prof. Piotr Gliński.

Minister kultury przypomniał, że w ciągu niecałych dwóch kadencji wsparcie instytucjonalne przekazywane jest nie tylko poprzez ponad 40 programów ministra. Zrealizowanych zostało 30 000 projektów kulturalnych, nie tylko miękkich, ale także 6272 inwestycje.

Liczby te wskazują na to, że państwo może efektywnie działać. Obecnie budżet w Polsce jest o 100% większy. Także budżet na kulturę jest o 100% większy w porównaniu do roku 2015 . To są miliardy, które przekazujemy na projekty kulturalne – wskazał wicepremier.

Szef resortu kultury podkreślił, że Filharmonia Gorzowska jest drugą instytucją w regionie po Filharmonii Zielonogórskiej, która uzyskała współprowadzenie z budżetu MKiDN.

Kryterium podstawowym przy współprowadzeniu jest jakość instytucji. Filharmonia Gorzowska, wybudowana w 2011 roku, jest najmłodsza polską filharmonią. Piękna i bardzo funkcjonalna, a dodatkowo odznaczająca się istotnym rysem od samego początku prowadzi bardzo dobrze rozwiniętą działalność edukacyjną na terenie całego województwa – powiedział prof. Piotr Gliński.

Minister kultury wskazał, że Filharmonia Gorzowska to już 39. instytucja artystyczna współprowadzona przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kiedy rozpoczynałem pracę w resorcie instytucji współprowadzonych i prowadzonych było 19. W tej chwili jest 39, co oznacza wzrost o 100%. W budżecie resortu mamy o 100% więcej środków, mamy więc obowiązek przekazywania ich instytucjom w całej Polsce. To się przekłada także na liczbę instytucji artystycznych wspieranych ze szczebla centralnego - wskazał wicepremier.

Dziękuję pani poseł do Parlamentu Europejskiego Elżbiecie Rafalskiej, która bardzo zabiegała, żeby tę decyzję podjąć. Dziękuję pani poseł Elżbiecie Płonce, wojewodzie Władysławowi Dajczakowi oraz posłowi Markowi Astowi. To są osoby, które zawsze dbają o to, żebyśmy podejmowali właściwe decyzje – podkreślił prof. Piotr Gliński.

O filharmonii

Filharmonia Gorzowska, samorządowa instytucja kultury Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, jest najmłodszą filharmonią w Polsce. Powstała w latach 2009–2011 w ramach realizacji projektu „Budowa Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska”.

Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska dysponuje nowoczesnym obiektem, usytuowanym w doskonałej lokalizacji. Profesjonalna przestrzeń koncertowa z 600 miejscami i znakomitą akustyką, salą kameralną na 150 miejsc, 4 salami prób sekcyjnych, a także komfortową strefą publiczną, dostępną dla osób z niepełnosprawnością - to wszystko zapewnia publiczności możliwość udziału w wydarzeniach muzycznych i kulturalnych na wysokim poziomie. Integralną częścią przestrzeni twórczej Filharmonii Gorzowskiej jest Plac Sztuk, na którym w sezonie wiosenno-letnim odbywają się liczne koncerty i działania artystyczne i edukacyjne.

Ministerstwo Infrastruktury

<https://www.gov.pl/web/infrastruktura>

Specustawa odrzańska przyjęta przez Radę Ministrów (17.05.2023)

17 maja 2023 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o rewitalizacji Odry, przedłożony przez Ministra Infrastruktury. Ustawa ma na celu wprowadzenie systemowych rozwiązań, które pozwolą na odbudowę zasobów przyrodniczych na Odrze i w jej dorzeczu, zapobieganie podobnym jak latem ubiegłego roku zdarzeniom w przyszłości, lepsze reagowanie na występujące zagrożenia, a także docelowe zmniejszanie presji na środowisko wodne.

Ustawa o rewitalizacji Odry

– Wprowadzenie nowych przepisów w zakresie ochrony polskich rzek i odbudowania stanu jakościowego Odry było nie tylko koniecznością, ale także moralnym i ekologicznym obowiązkiem. Wszyscy doskonale zdajemy sobie sprawę, jak niezwykle cenne dla ekosystemu są czyste i zdrowe rzeki, dlatego podjęliśmy stanowcze działania na rzecz ich ochrony, aby zachować je dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń – powiedział wiceminister infrastruktury Marek Gróbarczyk.

Rozwiązania dla trzech kluczowych obszarów

Projekt ustawy o rewitalizacji Odry zawiera rozwiązania podzielone na trzy kluczowe obszary. Pierwszym z nich są inwestycje, na które zostanie zapewnione dofinansowanie na poziomie 1,2 mld zł. Wsparcie obejmie przedsięwzięcia z zakresu renaturyzacji i inwestycje zwiększające poziom wód na Odrze i jej dopływach.

Dodatkowe wsparcie przewidziane jest także dla inwestycji z obszaru gospodarki wodno-ściekowej w dorzeczu Odry, w tym budowę lub modernizację 123 oczyszczalni ścieków oraz budowę lub modernizację 259 inwestycji w sieci kanalizacyjne. Koszty zaplanowanych, niezbędnych inwestycji oszacowano na kwotę 4,53 mld zł, w tym 2,9 mld zł na budowę nowej sieci kanalizacyjnej oraz 1,63 mld zł na inwestycje w oczyszczalni ścieków. W wyniku realizacji tych inwestycji zostanie wybudowanych ok. 2,1 tys. km sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowane ponad 230 km.

Finansowanie ww. zadań jest zapewnione z programów unijnych, w tym m.in. Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 czy Regionalnego Programu Operacyjnego, a także programów krajowych, tj. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego i funduszy inwestycyjnych FIZAN.

Ponadto ustawa przewiduje doposażenie jednostek Straży Pożarnej na terenie województw: opolskiego, śląskiego, dolnośląskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego w łódzie motorowe, a także ośrodki badawcze Inspekcji Ochrony Środowiska w niezbędny sprzęt usprawniający prowadzenie badań laboratoryjnych.

Nowe przepisy zapewnią też zmiany w systemie opłat za usługi wodne, które zmobilizują przedsiębiorców do stosowania proekologicznych rozwiązań w zakresie zrzuć wód zasolonych, m.in. poprzez budowę zbiorników retencyjnych na czas suszy czy instalacji podczyszczających ścieki. Ustawa wdraża m.in. wyższe stawki opłat za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, a także zwolnienia z opłat dla podmiotów, które oczyszczają wyprodukowane przez siebie ścieki zawierające chlorki i siarczany.

Usprawnione procedury administracyjne

Drugim obszarem oddziaływania ustawy są ułatwienia proceduralne dla zaplanowanych inwestycji celem przyspieszenia ich realizacji. W tym celu projekt ustawy wprowadza możliwość zastosowania do inwestycji na Odrze przepisów specustawy przeciwpowodziowej, skracając terminy administracyjne na uzyskanie m.in. pozwolenia na budowę, czy oddania tych inwestycji do użytku.

Na etapie procesu uzyskiwania odpowiednich zgód i pozwoleń związanych z Prawem budowlanym i Prawem wodnym wprowadzone zostaną ułatwienia na wykonanie przez przedsiębiorców urządzeń pomiarowych służących monitoringowi ścieków i wody.

Zmiany dotyczące pozwoleń wodnoprawnych, zaostrzone kary i nowa, wyspecjalizowana służba

Ustawa wprowadziła również nowe rozwiązania w obszarze kontrolno-sankcyjnym, obejmujące powołanie w ramach struktury PGW WP Inspekcji Wodnej, czyli umundurowanej służby, która pozwoli m.in. szybciej ujawniać zdarzenia lub naruszenia mogące wywołać szkody w środowisku wodnym. Służba ta będzie posiadała wiele uprawnień kontrolnych, w tym prawo do blokowania nielegalnie wybudowanych punktów zrzutu ścieków czy nakładania mandatów za niezgodne z prawem korzystanie z wód. Ponadto projekt zapewnia zwiększenie wymiaru kar za wykroczenia związane z gospodarką wodną z obecnego poziomu 500 zł do przedziału od 1000 zł do 7500 zł, a także kary administracyjne w wysokości od 5000 zł do 1 mln zł, m.in. za zaniedbania w obszarze gospodarki wodnej zagrażające życiu lub zdrowiu ludzi i bezpieczeństwu środowiska.

W ramach ustawy wprowadzona zostanie możliwość cofnięcia lub ograniczenia bez odszkodowania pozwolenia wodnoprawnego, gdy dalsze korzystanie z wód na warunkach ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym stwarza stan zagrażający życiu i zdrowiu ludzi lub stan zagrażający powstaniu poważnych szkód w środowisku, w szczególności z uwagi na występujące zmiany w środowisku wodnym.

Nowe rozwiązania mają wejść w życie po 14 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Konsultacje projektu programu „Gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce” (10.05.2023)

Rozpoczęły się konsultacje społeczne projektu programu wieloletniego „Gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce” oraz prognozy oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu.

Program wieloletni „Gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce” jest odpowiedzią na konieczność łagodzenia wystąpienia ryzyka klęsk żywiołowych: zagrożenia powodzią oraz niedoboru wody spowodowanego suszą. Realizacja zadań programu przyczyni się do przeciwdziałania zmianom klimatu. Efektem strategicznym realizacji projektu programu będzie wpływ na wypełnienie wskaźnika retencji określonego w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, tj. zwiększenia wskaźnika retencji do 15% średniego rocznego odpływu.

Uwagi w ramach konsultacji społecznych można zgłaszać do 5 czerwca br. Więcej informacji na temat programu znajduje się na stronie <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/konsultacje-spoeczne-projektu-programu-wieloletniego-gospodarowanie-zasobami-wodnymi-w-polsce>

Rusza kampania „Zdaj test z odpowiedzialności” (09.05.2023)

Zorganizowana w Instytucie Transportu Samochodowego wystawa „Śmiertelnie poważna galeria” rozpoczyna kampanię społeczną „Zdaj test z odpowiedzialności” przygotowaną przez Ministerstwo Infrastruktury i Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Elementami wystawy towarzyszącej rozpoczęciu kampanii, dotyczącej problemu jazdy pod wpływem alkoholu i innych środków odurzających, są eksponaty – powypadkowe wraki samochodu, roweru i hulajnogi, obrazujące tragiczne skutki wypadków drogowych.

Tylko w 2022 roku użytkownicy dróg będący po alkoholu uczestniczyli w 2 248 wypadkach drogowych, w których śmierć poniosło 268 osób, a ponad 2,5 tysiąca odniosło obrażenia. Mimo znaczącej poprawy bezpieczeństwa na drogach, to nadal tragiczny bilans. W wypadkach spowodowanych przez nieodpowiedzialnych sprawców życie tracą niewinne osoby, a tysiące innych narażonych jest na szkody fizyczne, psychiczne i materialne. Rodzice tracą dzieci, dzieci rodziców, setki rodzin pozostają w żałobie po swoich bliskich.

– Pamiętajmy, że bezpieczeństwo na drodze w dużej mierze zależy od nas samych. Nadmierna prędkość wciąż jest jedną z głównych przyczyn niebezpiecznych zdarzeń na polskich drogach. Wciąż też jest wielu lekkomyślnych użytkowników ruchu drogowego, którzy kierują pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków podobnie wpływających na ograniczenie percepcji i ocenę sytuacji na drodze. Nie wsiadajmy za kierownicę, kiedy jesteśmy zmęczeni, a nasza koncentracja jest obniżona i reakcje opóźnione. Zaplanujmy trasę i przerwy w trakcie jazdy tak, aby bezpiecznie dotrzeć do celu – powiedział wiceminister infrastruktury Rafał Weber.

Jak pokazują statystyki, od lat jednym z największych zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego są pozbawieni wyobraźni, będący pod wpływem alkoholu uczestnicy dróg. Tylko w 2022 roku byli oni sprawcami ponad 1700 wypadków, zabijając 220 osób i raniąc 1 964. Wielu ludzi zostaje poszkodowanych także na skutek wypadków spowodowanych przez osoby będące pod wpływem innych środków odurzających, szczególnie narkotyków. W 2022 roku tacy kierujący byli sprawcami 101 wypadków, w których 30 osób zginęło, a 113 zostało rannych.

W 2022 roku, w porównaniu z 2021 roku, nastąpił wzrost liczby ujawnionych kierujących pojazdami pod działaniem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości) o 2575 osób. O ponad 4 mln zwiększyła się liczba kontroli trzeźwości.

1 stycznia 2022 roku weszła w życie nowelizacja ustawy Prawo o ruchu drogowym, której celem jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przepisy te mają na celu w szczególności przeciwdziałanie negatywnemu zjawisku, jakim jest udział w ruchu drogowym kierujących dokonujących najcięższych wykroczeń i przestępstw drogowych pod wpływem alkoholu oraz innych środków odurzających.

Zmianom prawnym towarzyszy zorganizowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego kampania społeczna „Zdaj test z odpowiedzialności”, przygotowana w ramach projektu „Działania edukacyjne dotyczące ograniczania jazdy pod wpływem alkoholu i innych środków odurzających mających na celu poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W ramach kampanii powstał 30-sekundowy spot, który jest w emitowany telewizji i Internecie i radiu. Adresatami szeroko zakrojonej kampanii są użytkownicy dróg, w szczególności powyżej 18 roku życia. Kampania społeczna przedstawia znowelizowane przepisy dotyczące wykroczeń w ruchu drogowym, w tym przede wszystkim dotyczące zaostrożania sankcji za jazdę po użyciu alkoholu i innych środków odurzających.

– Pamiętajmy, że skuteczność kampanii zależy od zaangażowania wszystkich uczestników ruchu drogowego. Dlatego propagujemy odpowiedzialne postawy, działając na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Tylko wspólnie zdamy test z odpowiedzialności – zaapelował sekretarz KRBRD Konrad Romik.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo>

Wsparcie na rozbudowę potencjału badawczego z KPO (30.05.2023)

Za 3 dni kalendarzowe rozpocznie się przyjmowanie wniosków o objęcie wsparciem z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) inwestycji w rozbudowę potencjału badawczego. Instytuty badawcze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi mogą uzyskać dofinansowanie na budowę lub modernizację zaplecza analityczno-laboratoryjnego oraz infrastruktury badawczej w sektorze hodowli roślin.

Wsparcie będzie dotyczyło inwestycji w ramach KPO: A2.4.1 Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego w zakresie wsparcia inwestycji rozbudowy publicznego zaplecza analityczno-laboratoryjnego w sektorze hodowli roślin skierowanego do instytutów nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Nabór będzie prowadzony elektronicznie w systemie CST2021 i będzie trwał 30 dni kalendarzowych.

Będzie można uzyskać wsparcie na budowę lub modernizację zaplecza analityczno-laboratoryjnego oraz infrastruktury badawczej w sektorze hodowli roślin.

Wsparcie może być udzielone wyłącznie instytutom badawczym nadzorowanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Kwota przeznaczona na wsparcie części inwestycji A 2.4.1 Inwestycja rozbudowy publicznego zaplecza analityczno-laboratoryjnego w sektorze hodowli roślin wynosi 102,88 mln zł.

Materiały informacyjne na stronie [Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi](#)

PROW 2014-2020: zmiany w harmonogramie naborów (24.05.2023)

Zachęcamy do skorzystania z pomocy w ramach kończącego się Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020. Przedstawiamy aktualny harmonogram trwających i planowanych naborów wniosków. Nabory kończą się 29 grudnia 2023 r.

Warto zwrócić uwagę, m.in. na następujące instrumenty wsparcia:

- 5 czerwca – 5 lipca 2023 r.: odbędzie się ostatni nabór wniosków o wsparcie w ramach Modernizacji gospodarstw rolnych, obszaru D – racjonalizacja technologii produkcji, wprowadzenie innowacji, zmiana profilu produkcji, zwiększenie skali produkcji, poprawa jakości produkcji lub zwiększenie wartości dodanej produktu. Wsparcie dotyczy operacji, które będą przyczyniały się do poprawy konkurencyjności i zwiększenia rentowności gospodarstwa rolnego, w tym w wyniku jego restrukturyzacji.
- Wrzesień/październik 2023 r.: odbędzie się nabór wniosków o wsparcie na Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Wsparcie dotyczy operacji, które ułatwią gospodarstwom rolnym dostosowanie się do wymogów określonych w programie działań dotyczących przechowywania nawozów naturalnych oraz pasz soczystych, a także pozwolą na doposażenie gospodarstw w sprzęt do aplikowania nawozów naturalnych.
- Do 30 czerwca 2023 r.: trwa nabór wniosków o Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych – premia pielęgniacyjna i premia zalesieniowa.

- Do 30 czerwca 2023 r.: trwa nabór wniosków o wsparcie w ramach działań: Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, Rolnictwo ekologiczne, Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW). Wniosek wraz z załącznikami może być także złożony w ciągu 25 dni kalendarzowych po terminie składania wniosków, tj. do 25 lipca 2023 r. Jednak za każdy dzień roboczy opóźnienia, licząc od 1 lipca 2023 r., płatność będzie zmniejszona o 1 proc. należnej kwoty płatności.
- Terminy naboru wniosków zostaną ogłoszone na stronach internetowych Samorządów Województw: nowy instrument wsparcia PROW 2014-2020 – Zarządzanie zasobami wodnymi. Wsparcie dotyczy inwestycji związanych ze zwiększaniem możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałaniem powodzi i suszy w zlewniach rolniczych.
- Do 21 czerwca 2023 r.: trwa nabór wniosków o dofinansowanie na Zarządzanie ryzykiem – dopłaty do składek ubezpieczenia od strat spowodowanych chorobami zwierząt, czyli dofinansowanie kosztów zawarcia umów ubezpieczenia na warunkach komercyjnych z tytułu ubezpieczenia od strat spowodowanych chorobami zwierząt, do których nie jest stosowana pomoc w ramach programów pomocy krajowej.

Szczegółowe informacje dotyczące sposobu ubiegania się o wsparcie w ramach PROW 2014-2020 można uzyskać w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub w Samorządach Województw.

Harmonogram znajduje się na [stronie](#)

WPR: Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne 2023-2027 (16.05.2023)

Od 2023 r. można ubiegać się o płatności w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS dla WPR) 2023-2027. Płatności te są w dużej mierze kontynuacją Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Zachęcamy do składania wniosków.

W nowej perspektywie finansowej zostały zwiększone stawki płatności. Pojawiły się także nowe instrumenty wsparcia związane z ekstensywnym użytkowaniem łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 oraz ochroną bioróżnorodności na gruntach ornych. Zobowiązania, jak do tej pory, będą podejmowane na 5 lat.

Do interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych PS dla WPR 2023-2027 należą:

- Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000.
- Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000.
- Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 – NOWA.
- Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych.
- Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.
- Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.
- Bioróżnorodność na gruntach ornych – NOWA.

Szczegółowe informacje w zakresie interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych PS dla WPR 2023-2027 znajdują się na stronie [internetowej](#).

Ekspert: świadomość ekologiczna samorządowców jest bardzo niska (02.06.2023)

Na "betonowy trend" w prosty sposób można było uzyskać fundusze. Myślę jednak, że niedługo przybierze to odwrotny kierunek, czyli łatwiej będzie dostać pieniądze na zazielenienie rynku – ocenia Mariusz Waszkiewicz, prezes Towarzystwa na rzecz Ochrony Przyrody w rozmowie z Serwisem Samorządowym PAP. Jednak w jego ocenie świadomość ekologiczna samorządowców jest nadal bardzo niska.

Serwis Samorządowy PAP: Dużo się mówi o pozytywnej roli terenów zielonych w miastach. Czy w Pana opinii etap mody na "betonozę" mamy już za sobą? Wzrosła świadomość ekologiczna samorządowców?

Mariusz Waszkiewicz, prezes Towarzystwa na rzecz Ochrony Przyrody: Z mojego punktu widzenia świadomość ekologiczna samorządowców jest nadal bardzo niska. Wiele osób świadomości ekologicznej nadal nie ma i nie wynika to z ich wykształcenia czy charakteru zawodu, który wykonują. Wszystko zależy od oczekiwań i celów ludzi, a one są różne. Są ludzie, dla których dzika natura nie ma żadnego znaczenia, bo oni z niej po prostu nie korzystają. U ludzi z miasta poziom tej świadomości jest trochę większy. Gdybym jednak musiał ostatecznie to wszystko podsumować, to oceniając sytuację przez pryzmat trzydziestoparoletniego doświadczenia w działalności na rzecz ochrony przyrody, nie widzę niestety dużego wzrostu świadomości ekologicznej u ludzi.

Jak już samorząd wydał miliony na rewitalizację rynku, nie tak łatwo teraz zrezygnować z tych "betonowych inwestycji". Skutki zabetonowanych centrów miast i miasteczek niełatwo odwrócić. Co warto zrobić, żeby zniwelować te skutki? Zna Pan pozytywne przykłady?

Myślę, że betonizacja wynika przede wszystkim z chęci zarabiania pieniędzy przez samorzady, choć przeciętny mieszkaniec raczej nie zdaje sobie z tego sprawy. A to dlatego, że większość samorządowców zdecydowanie opowiada się za betonizacją niż "zielonymi rynkami". Za betonizacją są też właściciele samochodów, dla których najważniejsze jest znalezienie miejsca parkingowego oraz ci, którzy prowadzą interesy i mają koncepcję, żeby ich klienci podjechali samochodem pod sam lokal. Pozostali mieszkańcy chcieliby, aby otoczenie było zazielenione.

Natomiast moim zdaniem ta betonizacja wynika stąd, że samorzady dostawały pieniądze na remonty rynków, a że łatwo było to osiągnąć, to z tego korzystano i zalewano wszystko przysłowiowym betonem. To były łatwe do zdobycia pieniądze, a do pewnego momentu łatwo też było uzyskać zgody konserwatorów. To dopiero później się zmieniło. Jesteśmy świadkami takiego "betonowego trendu", na który w prosty sposób można było uzyskać fundusze. Myślę jednak, że niedługo przybierze to odwrotny kierunek, czyli łatwiej będzie dostać pieniądze na zazielenienie rynku.

Skala betonizacji, którą obserwujemy obecnie, wynika jeszcze z jednej rzeczy – sposobu kształcenia ludzi, a zwłaszcza architektów. Ta grupa zawodowa na studiach jest uczona, że rynek jest miejscem otwartym – bez drzew. W następstwie tego oni widzą rynek jako plac, a jeśli coś jest placem, to jest puste. Niektórzy architekci i historycy sztuki walczą o to, by place były wolne od drzew, bo na ich końcu jest kościół albo kamienica i dlatego tam nie powinno być drzew – żeby był widok na ten kościół i na tą kamienicę. Ja uważam, że czasy się zmieniły. Kiedyś w zamierzczłych czasach oczywiście było tak, że plac i rynek były miejscami spotykania się ludzi – m.in. po to, żeby debatować, rozmawiać. W dzisiejszych

czasach mamy stadiony i ogromne hale sportowe i to one gromadzą dziś ludzi np. na debaty. Debat na placach i rynkach już nie ma. Potrzeba się zmieniła – to trzeba wziąć pod uwagę, jak i to, że zdecydowana większość ludzi nie traktuje placu i rynku jako miejsc, gdzie można by się spotkać. Nie chcą się tam spotykać, gdyż na takim placu można się usmażyć jak przysłowiowa jajecznica. Brakuje na nich właśnie jakichś drzew, jakiejś zieleni, w której cieniu można byłoby się schować.

Jak już zieleń w miastach jest, to trzeba o nią dbać. Według Fundacji Sendzimira 35 polskich miast zgłosiło się do udziału w projekcie, który służył stworzeniu dokumentu "Standardy utrzymania terenów zielonych w miastach". To świadczy o tym, że samorządy potrzebują wsparcia w tym zakresie. Potrzebne są takie ogólnopolskie standardy?

Myślę, że nie można mówić w ogóle o czymś takim, jak istnienie ogólnopolskich standardów. Wynika to z tego, że każde miejsce ma swoją specyfikę i dużo zależy od wielkości miejscowości, ale też od tego, jaki procent zajmuje w niej zieleń i jaka jest jej wartość pod kątem przyrodniczym i krajobrazowym. Niemniej, wspomniane standardy powinny powstawać. Zanim jednak przystąpimy do ich opracowania powinniśmy wykonać kilka rzeczy – przede wszystkim przeprowadzić inwentaryzację i waloryzację przyrodniczą danej gminy. Działania te służą pozyskaniu wiedzy, które miejsca są cenne przyrodniczo i które musimy chronić.

Wypracowywanie standardów można łatwo wytłumaczyć na przykładzie łąk. Najpierw trzeba się zastanowić, jakiego typu jest łąka, bo właśnie od tego zależy, jaki przyjmiemy standard jej utrzymania – czy będziemy kosić ją raz na trzy lata, dwa razy w roku albo raz w roku. Przede wszystkim musimy zrobić inwentaryzację i waloryzację. Dopiero potem na tej podstawie możemy zrobić wytyczne standardów utrzymania poszczególnych miejsc w gminie, bo przecież nie możemy automatycznie określić ich dla całej miejscowości czy gminy.

W Krakowie od paru lat mamy robioną inwentaryzację i waloryzację z rozróżnieniem zbiorowisk roślinnych. Można dyskutować, na ile dobrze są one zrobione, jednak najważniejsze jest to, że zostały one wykonane, więc miasto tym samym określiło standardy, o których rozmawiamy. Ja bym oczekiwał w tym temacie większej ścisłości, ale najważniejsze, że te standardy istnieją i nie są wysane z palca, tylko rzetelnie opracowane na podstawie zrobionej waloryzacji przyrodniczej.

Skoro mowa o standardach, warto też zastanowić się nad opłatami i karami za usuwanie drzew. Większość osób jest zgodna co do tego, że te kary i opłaty są za niskie. Ktoś mógłby powiedzieć, że mamy w tej kwestii wypracowany standard, bo są wskazane w ustawie oraz rozporządzeniu, ale niestety podane tam stawki są wysane z palca. Kwestia pieniężnej rekompensaty to nie wszystko, brakuje też odpowiedzi na pytanie, jakie są możliwości odtworzenia drzewostanu. I tu właśnie byłby potrzebny pewien standard. Trwają naukowe prace nad kalkulatorem, który pomógłby określić, jaka była wartość ekosystemowa danego drzewa, co w konselwencji powinno dać odpowiedź na pytanie, ile powinna wynieść opłata za jego usunięcie. Od lat próbuję dyskutować na temat kompensacji usuwanych drzew z urzędnikami. Sugeruję, że łączna suma drzew nowo nasadzonych powinna być taka, jak łączna suma drzew usuniętych. Nie jest to tak do końca godziwa kompensacja, ale na dzień dzisiejszy nie widzę bardziej korzystnego rozwiązania w tym temacie. Nadzieję jest wspomniany kalkulator.

Jak zachowywać się wobec nowinek ekologicznych? Czy łąki kwietne w miastach nadal są na czasie czy już nie? Czy są jakieś nowe trendy, na które trzeba uważać? Są jakieś mity w sprawie zieleni miejskiej, które warto obalić?

To co jest błędem, to jest pomijanie zdania przyrodników. Dobór roślin do tworzenia łąk kwietnych – to jest pierwsza i podstawowa rzecz dla dobra sprawy, bo wiemy, że często to, co powstaje, nie są to łąki kwietne, a łąki jednoroczne tworzone przez odmiany roślin sprowadzane z zagranicy. To jeden z błędów. Drugim jest coś, co budzi poważne wątpliwości - tworzenie tych "łąk kwietnych" w miejscach pomiędzy pierwszym a drugim pasem ruchu na ulicach, bo za chwilę pojawiają się motyle, trzmiele i inne owady i one giną na maskach i szybach samochodów. Zatem ze względu na zagrożenie dla tych owadów, jak i innych zwierząt łąki powinny powstawać na pasach zewnętrznych.

Prawda jest taka, że we wszystkich inwestycjach zarówno komunikacyjnych, jak i budowlanych pomija się przyrodników albo rozmawia się z nimi na samym końcu, a wówczas niewiele można zrobić. Podobnie jest z inwestycjami budowlanymi. Gdy powstaje droga inwestycja, to architekt wykonuje projekt, a dopiero na samym końcu zaprasza się do współpracy projektanta zieleni. Ta współpraca powinna się zacząć na samym początku, kiedy inwestor zaczyna realizować inwestycję i wtedy należy wykonać inwentaryzację przyrodniczą. Podobnie sprawa wygląda z architektem krajobrazu – projektantem zieleni – na samym początku powinien on zabrać głos. Jeżeli taka sytuacja miałaby miejsce, wówczas powinien zaprojektować plan budowy w taki sposób, żeby te drzewa cenne zachować i wskazać jednocześnie na te, które ostatecznie można byłoby usunąć (np. ze względu na ich stan zdrowotny) oraz odpowiedzieć na pytanie, jak to zrekompensować. Ten projekt zieleni powinien być na samym początku, a nie na samym końcu, bo w momencie gdy już mamy uzgodnione wszystkie przyłącza itd., to już nie możemy nic zmienić. Ze względu na to trzeba projektować wszystko inaczej. Dlatego też jakość zieleni jest słaba.

Czy obecna "polityka drzewna" tj. szereg rozwiązań proponowanych w temacie zmniejszenia emitowania dwutlenku węgla do atmosfery przez rząd, jak i samorzady jest obciążona jakimś ryzykiem?

Ona zdecydowanie jest niewystarczająca z kilku powodów. Błędem jest nieprzejmowanie się tymi drzewami, rażąco niskimi opłatami za ich usunięcie, jak i brakiem możliwości godziwej kompensacji. Przez krótki okres czasu obowiązywała ustawa, która wprowadzała prawo gminy do naliczania opłat, a jeżeli gmina tego nie zrobiła, to przelicznik pięciuset złotych za centymetr obwodu. I choć jej treść była wiążąca w krótkim okresie, to wtedy samorzady w dużych miastach rzeczywiście się do niej stosowały. Opłaty te były wysokie, ale inwestorzy chcieli sadzić drzewa w zamian i nie uiszczali opłat. Sadzono więcej drzew, urzędnicy nie bali się też mówić o takiej konieczności – jasno dawali do zrozumienia, że wymagane jest sadzenie dużych drzew albo dużej ich ilości. Teraz urzędnicy się boją.

Obecnie opłaty są niskie, zaś jeżeli inwestor nie nasadzi następnych drzew w zamian za wycięte, to urzędnicy mogą tylko pobrać opłatę, ale prawda jest taka, że będzie ona nieadekwatna do kosztów nasadzenia i pielęgnacji tych drzew.

Widzę ryzyko i zagrożenie jeszcze na jednym polu. Jeżeli kalkulator wartości drzewa powstanie i będzie podstawą do określania opłat za usuwane drzewa, to urzędnicy mogą powiedzieć: "my nie chcemy, żebyście posadzili drzewa zastępcze, tylko chcemy pobrać opłatę". Istnieje ryzyko, że przytoczony przeze mnie rozwój wypadków będzie się namnażał i nasilał i te niskie, nieadekwatne do ostatecznych kosztów opłaty staną się codziennością, a kalkulator, o którym tyle mówimy, stanie się jedynie fikcją. W tym wszystkim jest też duża wina samorządów, bo one zapominają o jednej rzeczy. Oni wszyscy się skupiają na Ustawie o ochronie przyrody i na nasadzeniach zastępczych, ale nie liczy się dla nich kompensacja przyrodnicza wynikająca z ustawy Prawo ochrony środowiska. Oni wszyscy pomijają jej tworzenie i obowiązki z nią związane. Jeśli chodzi o kompensację, dziwnie i błędnie interpretują ten fragment ustawy. Przede wszystkim urzędnicy udają, że nie ma tej ustawy,

jak i zapisów o kompensacji, stąd nie ma tego przełożenia na decyzje odwoławcze. Niestety ich świadomość ekologiczna jest bardzo niska.

KE zaprasza do składania wniosków dot. innowacyjnych projektów miejskich (31.05.2023)

Komisja Europejska skierowała w środę zaproszenie do składania wniosków w ramach Europejskiej inicjatywy miejskiej. To nowy instrument wspierający miejski wymiar polityki spójności. Zaproszenie jest otwarte dla wszystkich miast UE – pojedynczo bądź grupowo.

To już drugie zaproszenie do składania wniosków dotyczących innowacyjnych projektów, które powinny dotyczyć opracowywania i testowania nowych rozwiązań, aby sprostać obecnym wyzwaniom w miastach. Całkowity budżet przeznaczony na zaproszenie wynosi 120 mln euro.

Jak napisano w komunikacie Komisji, zaproszenie skierowane jest do jednostek badawczych realizujących projekty wywołujące prawdziwą transformację w miastach, generujące inwestycje i stanowiące inspirację dla innych projektów.

Projekty muszą dotyczyć jednego z trzech priorytetów:

- ekologizacja miast – eksperymentowanie w obszarze konkretnych innowacyjnych rozwiązań w zakresie zielonej i błękitnej infrastruktury oraz dostarczanie takich rozwiązań, aby sprostać wyzwaniom związanym z bioróżnorodnością, zanieczyszczeniem, zasobami i klimatem;
- zrównoważona turystyka – wywołanie długoterminowej transformacji ekologicznej i cyfrowej, dążenie do uzyskania odporności i do zrównoważonego rozwoju w sektorze turystyki. Jest to możliwe dzięki dywersyfikacji produktów turystycznych, dążeniu do pozytywnego wpływu na społeczności lokalne i środowisko, wspieraniu włączenia społecznego i innowacji społecznych oraz poprawie połączeń z mniejszymi obszarami i miastami;
- wykorzystanie talentów w miastach o malejącej populacji – ukierunkowane na konkretne miejsca i zintegrowane projekty pilotażowe w celu przetestowania nowych rozwiązań, aby zatrzymać i przyciągać talenty. Można to osiągnąć pod warunkiem zaangażowania społeczności lokalnych i uwzględnienia gospodarczych, społecznych i środowiskowych aspektów przejścia demograficznego.

Ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) sfinansowane zostanie 80 proc. kosztów wybranych projektów. Każdy projekt może uzyskać maksymalnie 5 mln euro. Część tego finansowania przeznaczona zostanie na wsparcie transferu innowacyjnych rozwiązań do innych miast w Europie, aby zapewnić jeszcze większy wpływ, zwłaszcza w miastach i regionach najbardziej potrzebujących zrównoważonej transformacji obszarów miejskich. W tym celu władze miejskie, które uzyskały wsparcie, ustanowią partnerstwa w zakresie transferu z trzema innymi miastami, aby powielić opisane projekty.

Zaproszenie jest otwarte dla wszystkich miast UE – pojedynczo bądź grupowo. Zainteresowani wnioskodawcy proszeni są o zapisanie się na seminaria informacyjne i inne spotkania zaplanowane w najbliższych tygodniach. Szczegółowe informacje zostaną udostępnione na stronie internetowej Europejskiej inicjatywy miejskiej.

Termin nadsyłania wniosków upływa 5 października 2023 r.

W październiku 2022 r. ogłoszono już pierwsze zaproszenie do składania wniosków w ramach Europejskiej inicjatywy miejskiej, aby wesprzeć nowy europejski Bauhaus. Wpłynęło wówczas 99 wniosków z 21 państw członkowskich. W czerwcu ogłoszone zostaną zwycięskie wnioski.

Europejska inicjatywa miejska, dysponująca specjalnym budżetem w ramach EFRR w wysokości 450 mln euro, jest nowym instrumentem wspierającym miejski wymiar polityki spójności. W okresie programowania 2021-2027 każde państwo członkowskie musi zainwestować co najmniej 8 proc. środków dostępnych w ramach EFRR w priorytetowe obszary i projekty wybrane samodzielnie przez miasta w oparciu o własne strategie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

Europejska inicjatywa miejska, oprócz wspierania innowacji, służy również wspieraniu potencjału wszystkich obszarów miejskich w Europie. Inicjatywa dostarcza dowodów na potrzeby kształtowania polityki i dzielenia się wiedzą na temat zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, m.in. za pośrednictwem agendy miejskiej dla UE.

Europejska inicjatywa miejska jest zarządzana przez Komisję i francuski region Hauts-de-France. Podstawę inicjatywy stanowią innowacyjne działania miejskie z okresu programowania 2014–2020, przy czym koncentruje się ona w jeszcze większym stopniu na innowacjach miejskich, zrównoważonym rozwoju i możliwościach powielania w innych miastach.

NIK: usługi doradcze i eksperckie JST na cenzurowanym (30.05.2023)

Eksperska wolnoamerykanka - tak Najwyższa Izba Kontroli zatytułowała komunikat informujący o wynikach kontroli obejmującej nabywanie usług doradczych i eksperckich przez jednostki samorządu terytorialnego w latach 2020-2021.

Stwierdzono nieprawidłowości na wielu etapach. Zlecano wykonanie zadań eksperckich na zewnątrz, choć urzędy mogły osiągnąć rezultat własnymi siłami. Zlecano usługi doradcze własnym pracownikom, zamieniając im umowę o pracę na „śmieciówkę”, i wypłacano im honoraria, choć zlecone zadania leżały w ich podstawowych kompetencjach. Nie dochodzą kar za niewywiązywanie się z umów. Doszło do wielu przypadków naruszeń dyscypliny finansów publicznych - alarmuje NIK.

Kontrolą objęto 25 JST (5 urzędów marszałkowskich, 10 starostw powiatowych i 10 urzędów gmin i miast). NIK stwierdziła nieprawidłowości na łączną kwotę ponad 2,7 mln zł.

Jak czytamy w sprawozdaniu z kontroli, samorządy korzystały z opcji nabywania usług doradczych i eksperckich zarówno od podmiotów zewnętrznych, jak i od własnych pracowników. Zlecały je na podstawie opracowanych i wdrożonych procedur ogólnych, dotyczących zarówno podmiotów zewnętrznych, jak też własnych pracowników, zawierając z nimi umowy cywilnoprawne. Żadna JST nie opracowała jednak odrębnych procedur dotyczących zasad zlecania usług doradczych i eksperckich, nie wyodrębniła też komórki lub stanowiska pracy odpowiedzialnego za zlecenie tego typu usług.

W części skontrolowanych urzędów NIK stwierdziła szwankującą kontrolę zarządczą, mającą umożliwić m.in. weryfikację zasadności zlecania usług zarówno podmiotom zewnętrznym, jak i własnym pracownikom. Wśród najważniejszych uchybień było bezpodstawne odstępowanie od wewnętrznych procedur udzielania zamówień publicznych, zlecenie podmiotom zewnętrznym zadań, które pokrywały się z zadaniami własnymi, zaniechanie naliczania i dochodzenia należnych kar umownych.

Kontrolerzy NIK przyznali, że wartość usług doradczych i eksperckich szacowano z reguły w sposób staranny i właściwy, jednak w co trzecim skontrolowanym urzędzie doszło do nieprawidłowego wypłacania wynagrodzeń. Wypłacano kwoty wyższe niż wynikało to z zawartych umów, po terminie, bądź płacono za usługi nieprzewidziane w umowie. W ocenie NIK naruszało to przepisy ustawy o finansach publicznych.

W co piątej skontrolowanej JST dochodziło do nielegalnego, nierzetelnego oraz niegospodarnego powierzania dodatkowych zadań własnym pracownikom. Chodzi m.in. o zlecenia niewykraczające poza zakres obowiązków, dopuszczanie do wykonywania zleconych zadań w czasie przeznaczonym na pracę, wypłaty wynagrodzenia poniżej minimalnej stawki godzinowej.

Pracownicy objętych kontrolą urzędów w większości wypadków (21 na 25) sprawowali prawidłowy nadzór nad realizacją zleconych usług doradczych i eksperckich. Uchybienia polegały na tym, że nie weryfikowano prawidłowości zleconych prac, dokonywano zapłaty za usługę bez wyegzekwowania efektu należytej jakości bądź odbierano pracę przez nieuprawnione osoby.

NIK przypomina, że zadania oraz usługi o charakterze doradczym i eksperckim mogą być na podstawie umów cywilnoprawnych zlecane podmiotom zewnętrznym oraz pracownikom tych urzędów. Umowy cywilnoprawne z pracownikami mogą być jednak zawierane tylko w sytuacji, gdy ich przedmiotem są zadania inne niż zadania wynikające ze stosunku pracy.

Wydatki publiczne powinny być dokonywane zgodnie z zasadami gospodarności i efektywności lub optymalnego doboru metod i środków do realizacji założonych celów. Zlecenia na usługi doradcze i eksperckie muszą więc, w wyniku rzetelnej analizy potrzeb JST, trafiać do podmiotów wyspecjalizowanych w danym obszarze, wyłonionych zgodnie z przyjętymi zasadami przejrzystości i racjonalności.

Samorządowe spotkanie w Senacie okazją do diagnozy sytuacji JST (dokument) (27.05.2023)

Reforma finansów JST, w tym m.in. zwiększenie udziałów w PIT i CIT, udział w podatku ryczałtowym, zwiększenie subwencji oświatowej do poziomu 3 proc. PKB, wprowadzenie subwencji ekologicznej dla obszarów objętych ochroną przyrody i przywrócenie zasady rekompensowania ubytków w dochodach JST - to niektóre postulaty wyartykułowane podczas spotkania organizacji samorządowych z Senackim Zespołem Samorządowym.

Dyrektor biura Związku Miast Polskich Andrzej Porawski – w imieniu wszystkich organizacji samorządowych uczestniczących w spotkaniu z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego – przekazał na ręce senatora Zygmunta Frankiewicza raport zawierający wspólną ocenę bieżącej sytuacji jednostek samorządu terytorialnego i postulaty zmian legislacyjnych.

Jednym z postulatów zawartych w dokumencie jest udział JST w części zryczałtowanej PIT, o czym od pewnego czasu Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego rozmawia z Ministerstwem Finansów.

Senator Frankiewicz zadeklarował, że Senat RP skieruje do Sejmu inicjatywę ustawodawczą w tym zakresie.

Autorzy raportu proponują także między innymi rezygnację z ograniczenia liczby kadencji wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

„Obecne zapisy są podwójnym ograniczeniem praw konstytucyjnych – zarówno czynnego prawa wyborczego, bo to obywatele powinni decydować, jak długo ktoś będzie sprawował funkcję publiczną, jak i biernego prawa wyborczego, które określa konstytucja” – powiedział dyrektor Porawski, cytowany w senackim komunikacie.

„Chcemy również pilnego uchwalenia ustawy o zielonej transformacji miast, co jest kamieniem milowym w KPO” – informował przedstawiciel ZMP.

Ponadto Związek Powiatów i Związek Województw przedstawiły wspólny projekt zmian w zakresie wyceny świadczeń zdrowotnych. Związek Powiatów w porozumieniu z Ogólnopolskim Związkiem Pracodawców Szpitali Powiatowych zaprezentował koncepcję modernizacji szpitalnictwa, uwzględniającą rolę szpitali powiatowych jako lokalnych centrów zdrowia.

Organizacje samorządowe postulowały też zwiększenie subwencji oświatowej do poziomu 3 proc. PKB, większy udział samorządów w CIT, udział w podatku VAT, wprowadzenie subwencji ekologicznej dla obszarów objętych ochroną przyrody i przywrócenie zasady rekompensowania ubytków w dochodach JST.

Dyrektor biura ZMP przekonywał, że – ze względu na spadek dochodów własnych, wyższe wydatki związane m.in. z inflacją i niewystarczającą subwencją ogólną – w systemie organizacji finansów JST konieczne są zarówno natychmiastowe działania doraźne, jak i zmiany systemowe.

Szczegółowa analiza problemów i propozycje rozwiązań w 8 obszarach tematycznych – zmiany w przepisach, finanse publiczne, oświata, środowisko i klimat, polityka społeczna, ochrona zdrowia, transport i drogi oraz sprawy ustrojowe – zawarte są w prezentacji „Diagnozy i recepty na główne problemy samorządu terytorialnego 2023”. Dokument zamieszczamy w załączniku pod tekstem.

O tym, że „Senat zawsze będzie stał po stronie samorządów, bo nie ma wolności bez samorządności” – przekonywał samorządowców Marszałek Senatu RP prof. Tomasz Grodzki w nagrany na tę okazję przesłaniu.

Dziękował samorządowcom za pracę na rzecz lokalnych społeczności. Restytucję samorządu gminnego ocenił jako jedną z najważniejszych i najlepiej przeprowadzonych reform polskiej transformacji, przypominając, że prace nad ustawą samorządową zaczęły się w Senacie, odrodzonym w 1989 r.

Marszałek ostrzegał przed nasilającą się w Polsce tendencją do centralizacji władzy. „Zapewniam, że Senat Rzeczypospolitej nie pozwoli na umniejszanie znaczenia gmin i jest gotów pracować na rzecz rozwiązań umacniających podmiotowość małych ojczyzn” – podsumował prof. Grodzki.

Przed zagrożeniami związanymi z recentralizacją państwa przestrzegał także moderujący dyskusję senator Zygmunt Frankiewicz – przewodniczący Senackiego Zespołu Samorządowego oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

„W ustawach wprowadza się zapisy, które są ingerencją administracji rządowej w realizację przez samorząd zadań własnych. To bardzo groźne zjawisko” – mówił Frankiewicz, cytowany w senackim komunikacie ze spotkania.

O zwrócenie większej uwagi rządzących na politykę zrównoważonego rozwoju apelował przewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP Krzysztof Iwaniuk, podkreślając, że na

obszarach wiejskich – stanowiących 96 proc. powierzchni kraju – i w małych miasteczkach mieszka połowa populacji Polski.

Prezes Unii Miasteczek Polskich Grzegorz Cichy postulował z kolei finansowanie oświaty z budżetu państwa, w szczególności w zakresie wynagrodzeń nauczycieli.

„Miasta powiatowe mają największy problem z finansowaniem edukacji. Często utrzymywane są klasy liczące zaledwie kilkoro uczniów, bo kurator nie zgadza się na likwidację szkoły. Rozporządzenie MEiN powinno określać nie tylko maksymalną, lecz także minimalną liczbę uczniów w klasie” – przekonywał.

Spotkanie w Senacie odbyło się z okazji Dnia samorządu Terytorialnego. 26 maja odbyło się wspólne posiedzenie Senackiego Zespołu Samorządowego i Zarządu Związku Miast Polskich. Parlamentarzyści i samorządowcy dyskutowali wówczas m.in. o pilnej potrzebie uregulowania kwestii dochodów jednostek samorządu terytorialnego, a także o samodzielności energetycznej gmin.

Samorząd terytorialny – diagnozy i recepty – [dokument](#).

Raport PARP: skromny udział samorządów w klastrach (18.05.2023)

Ponad 4 tys. polskich firm i instytucji swoje szanse rozwojowe widzi w klastrach, czyli skupiskach wzajemnie powiązanych geograficznie i sektorowo instytucji. W zaledwie w co 20. klastrze udziałowcem jest samorząd - wynika z raportu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości „Benchmarking klastrów w Polsce”. Tymczasem aż 70 proc. ankietowanych członków klastrów ocenia, że uczestnictwo w grupie podmiotów z danego sektora wiąże się dla nich z dużymi korzyściami.

W Sejmie jest rządowy projekt nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii, który zakłada, że w klastrze energii obowiązkowo musi uczestniczyć jednostka samorządu terytorialnego lub samorządowa spółka. W projektowanej nowelizacji definicji klastra energii wprowadzono wymóg, aby stroną porozumienia była przynajmniej jedna JST lub spółka kapitałowa utworzona na podstawie ustawy o gospodarce komunalnej przez samorząd lub spółka kapitałowa, której udział w kapitale zakładowym spółki jednostki samorządu terytorialnego jest większy niż 50 proc. lub przekracza 50 proc. liczby udziałów lub akcji. Ten wymóg to szansa, by przynajmniej w klastrach energetycznych samorządy zaczęły odgrywać wiodącą rolę.

Jak czytamy w raporcie PARP, łączna liczba członków (firm, organizacji, instytucji) wszystkich badanych klastrów na koniec 2022 roku wyniosła 4208, czyli o 16,8% więcej względem badania z 2020 roku. Jeden klaster zrzesza średnio 103 podmioty, natomiast niektóre podmioty są członkami więcej niż jednego klastra. Trend ten dotyczy szczególnie instytucji otoczenia biznesu, uczelni i innych podmiotów szkolnictwa wyższego i nauki.

W strukturze klastrów zdecydowanie przeważały przedsiębiorstwa (84%), przy czym w grupie tej dominowały mikro- (38%) i małe firmy (32%). Pozostałe 16% członków klastrów dopełniają na zbliżonym poziomie: uczelnie i inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki (6%), jednostki samorządu regionalnego (5%), instytucje otoczenia biznesu (4%) i inne, czyli np. instytucje edukacyjne, placówki zdrowotne czy też osoby fizyczne (1%).

Jak ocenili autorzy raportu, zdecydowanie największym atutem klastrów funkcjonujących na terenie kraju jest cyfryzacja i rozbudowane procesy zarządcze. W obszarze cyfryzacji najlepsze wyniki pod względem mediany osiągnęły klastry bardzo duże i funkcjonujące

dłuższy czas, a także posiadające status Krajowych Klastrow Kluczowych i spisana strategię, podlegającą aktualizacji.

Wśród innych mocnych stron klastrow objętych badaniem zaobserwowano aktywność rynkową i marketingową, komunikację, oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz kształtowanie warunków otoczenia. Ponad 90% klastrow zadeklarowało zaangażowanie pracowników naukowych, co uważa się za bardzo pozytywny przejaw aktywności tych struktur. Klustry mogą pełnić istotną rolę w zakresie nawiązywania współpracy badawczo-rozwojowej (B+R) pomiędzy przedsiębiorstwami a przedstawicielami sektora nauki.

Natomiast do słabych stron klastrow zaliczono posiadane zasoby finansowe oraz infrastrukturalne, jak również rozwój innowacji. Zasoby ludzkie, infrastrukturalne i finansowe były zdecydowanie wyższe w przypadku bardzo dużych klastrow (powyżej 120 członków) na tle tych mniejszych.

Wśród rekomendacji dla klastrow, opracowanych na podstawie analizy ich słabych punktów, autorzy raportu wskazują m.in. na konieczność efektywnego pozyskiwania nowych źródeł finansowania, wzrost aktywności w zakresie zaangażowania w kształtowanie strategii rozwoju oraz kontynuowanie i intensyfikowanie działań na rzecz wsparcia przedsiębiorstw w rozwoju kompetencji i kwalifikacji pracowników oraz w pozyskaniu nowych kadr.

25 kwietnia PARP ogłosiła nabór wniosków w ramach nowego konkursu „Rozwój oferty klastrow dla firm”, realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027 (FENG). Do wnioskodawców trafią dofinansowania o łącznej kwocie 66 milionów złotych. Nabór wniosków rozpocznie się 30 maja i potrwa do 30 sierpnia 2023 roku.

PKEE: 600 miliardów złotych w 7 lat - transformacja energetyczna w Polsce wymaga gigantycznych nakładów (17.05.2023)

Inwestycje w transformację rynku energetycznego do 2030 roku wyniosą nawet 135 mld EUR (600 mld złotych) – wynika z raportu analityków EY przygotowanego na zlecenie Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej. Oznacza to konieczność wsparcia spółek energetycznych, na których spoczywa ciężar transformacji energetycznej Polski. Tylko dzięki dodatkowym funduszom, przede wszystkim z Unii Europejskiej, możliwe będzie wypełnienie luki inwestycyjnej wynikającej z realizacji przez Polskę celu osiągnięcia neutralności klimatycznej.

Dokonane przez ekspertów EY wyliczenia opisane w raporcie pt. „Polska ścieżka transformacji energetycznej” nie pozostawiają wątpliwości, że niezbędna modernizacja polskiej energetyki i związane z nią działania osłonowe przekraczają możliwości inwestycyjne polskich przedsiębiorstw. Polska zrealizowała unijne cele wyznaczone na 2020 r., czyli ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20 proc. w porównaniu z rokiem 1990. Jednocześnie energetyka osiągnęła udział odnawialnych źródeł w końcowym zużyciu energii na poziomie 16,1 proc., przekraczając wyznaczony przez UE cel określony na poziomie 15 proc.

„Rozwój odnawialnych źródeł energii jest konieczny, jeśli chcemy budować energetykę nieobciążaną kosztami zakupu emisji CO₂. Niestety są to gigantyczne potrzeby inwestycyjne. W związku z tym, liczymy na wsparcie sektora energetycznego środkami z funduszy europejskich” - powiedział prezes Rady Zarządzającej Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej, prezes GK PGE Wojciech Dąbrowski.

Największe grupy energetyczne realizują obecnie zaawansowane, ambitne plany rozwoju nisko- i zeroemisyjnych źródeł wytwarzania oraz sieci dystrybucyjnych. Biorą na siebie większość ciężaru organizacyjnego, technologicznego i finansowego, wynikającego z transformacji energetycznej Polski. Trwa realizacja strategicznych dla bezpieczeństwa energetycznego kraju inwestycji zmieniających oblicze polskiej energetyki - projektów jądrowych, największych na Bałtyku morskich farm wiatrowych, przemysłowych farm fotowoltaiczne oraz wielkoskalowych i lokalnych magazynów energii.

Jak wskazują w raporcie eksperci EY, kompleksowe potrzeby inwestycyjne polskiej energetyki wraz z ciepłownictwem wynoszą aż 135 mld EUR do roku 2030. Ta perspektywa jest spójna z harmonogramem wdrażania nowych założeń unijnego pakietu regulacji „Fit for 55” zakładającego redukcję emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o 55% w stosunku do poziomów z 1990 r. (wcześniejsze założenia mówiły o redukcji o 40%).

Zgodnie z szacunkami EY potencjał inwestycyjny czterech największych grup energetycznych, tj. PGE, Enei, Tauronu i Energi, w latach 2021-2030 - z uwzględnieniem bezpiecznego, lecz już wysokiego poziomu zadłużenia - wynosi prawie 29 mld euro. Wyceny te zostały oparte o zaktualizowaną sytuację ekonomiczną spółek, analizę ich planów inwestycyjnych i związanych z nimi dodatkowych przepływów pieniężnych. Oznacza to, że nawet po uwzględnieniu wielkiego zaangażowania wszystkich pozostałych uczestników rynku w modernizację sektora, pozostaje do zapełnienia znacząca luka inwestycyjna.

Poziom jej redukcji będzie ostatecznie uzależniony od efektywności wykorzystania środków unijnych, o które częściowo trzeba będzie konkurować. Autorzy raportu wyliczyli, że w żadnym scenariuszu środki unijne nie pokryją jej w 100% i w efekcie luka wyniesie nie mniej niż 8 mld euro. Tym bardziej, że środki z UE będą także wykorzystane w innych sektorach gospodarki, takich jak np. gazownictwo i transport oraz przez gospodarstwa domowe. Energetyka nie będzie jedynym beneficjentem dostępnych funduszy, a luka inwestycyjna zostanie dodatkowo pogłębiona o koszty inwestycji w tych sektorach.

Jak wskazują autorzy raportu, kumulacja wydatków inwestycyjnych przypadnie na lata 2023-2030 i w konsekwencji może istotnie wpływać na kondycję finansową polskich spółek energetycznych. Planowanie dalszego rozwoju sektora energii wymaga dalszego, bardzo silnego wsparcia funduszami na kontynuację transformacji energetycznej w dłuższej perspektywie. Wyliczenia ujęte w raporcie EY wskazują, że długoterminowo skala inwestycji i wyzwań polskiej energetyki dążącej do osiągnięcia zeroemisyjności w 2050 r. może wynieść nawet 200 mld euro, czyli ponad 900 mld złotych.

Szczegóły ustaleń raportu pt. „Polska ścieżka transformacji energetycznej” są dostępne na stronie internetowej [PKEE](#).

NIK: gminom brakuje narzędzi i środków do usuwania odpadów niebezpiecznych
(16.05.2023)

Gminom brakuje skutecznych instrumentów prawnych, które pozwoliłyby na bezstronne ustalenie kto jest posiadaczem porzuconych odpadów i kto jest odpowiedzialny za ich usunięcie - alarmuje NIK. Izba wskazała przy tym, że samorządom nie przekazano adekwatnych środków do realizacji tego zadania.

NIK opublikowała raport z kontroli dotyczącej usuwania nielegalnie składowanych odpadów niebezpiecznych, który przeprowadzono w 2022 r. w 10 urzędach miast i gmin, pięciu nadleśnictwach oraz w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zasięgnięto też informacji w 11 niekontrolowanych gminach, w których również

zlokalizowano dzikie wysypiska odpadów niebezpiecznych i gminy te zwracały się o wsparcie finansowe na ich usunięcie do wojewodów i/lub marszałków województw.

Izba oceniła, że choć działania kontrolowanych jednostek w celu eliminowania zagrożeń, jakie mogą powodować nielegalnie deponowane odpady niebezpieczne w większości przypadków były prawidłowe, to jednak nie zawsze skuteczne.

NIK oceniła, że obowiązujące rozwiązania prawne i finansowe nie zapewniały niezwłocznego usuwania porzuconych odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów, w przypadku których zachodziła konieczność natychmiastowej interwencji ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi albo środowiska.

Zdaniem NIK wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast nie dysponowali skutecznymi instrumentami, które pozwoliłyby na bezstronne ustalenie kto jest posiadaczem odpadów i kto jest odpowiedzialny za ich usunięcie, ani środkami finansowymi na usunięcie odpadów niebezpiecznych w drodze wykonania zastępczego.

Ponadto zgodnie z przepisem art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, w ślad za przekazaniem tym organom nowych zadań nie zapewniono gminom adekwatnych środków finansowych na ich realizację, co nie odpowiadało dyspozycji art. 167 ust. 1 i 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którymi jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań, a zmiany w zakresie ich zadań i kompetencji winny następować wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych.

Każdego roku na terenie Polski ujawniane są dzikie wysypiska odpadów wykazujących jedną lub więcej właściwości niebezpiecznych, takich jak np. łatwopalność, toksyczność, rakotwórczość, właściwości wybuchowe czy żrące. Tego rodzaju odpady zaliczane są do tzw. odpadów niebezpiecznych. Ze względu na te właściwości mogące negatywnie wpływać na ludzi i środowisko naturalne, a w skrajnych przypadkach zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi i powodować nieodwracalne szkody w środowisku, odpady niebezpieczne, powinny być niezwłocznie usuwane z miejsc do tego nieprzeznaczonych i przekazywane do właściwego zagospodarowania (recyklingu, unieszkodliwiania lub jeżeli to możliwe do odzyskiwania energii).

Mimo podejmowanych przez Państwo na przestrzeni ostatnich lat wielu działań, jak np. wprowadzenie zakazu przywozu z zagranicy odpadów niebezpiecznych, objęcie przywozu odpadów Systemem Elektronicznej Notyfikacji Transportów, utworzenie w Inspektoratach Ochrony Środowiska struktur do walki z nielegalnym deponowaniem odpadów niebezpiecznych, zaostrenie kar za przestępstwa i wykroczenia przeciwko środowisku, liczba ujawnianych corocznie miejsc nielegalnego deponowania odpadów niebezpiecznych utrzymuje się na poziomie od kilkudziesięciu do ponad stu przypadków rocznie. Skala problemu może być jednak znacznie większa, gdyż brak obligatoryjnego obowiązku raportowania o tego rodzaju incydentach skutkuje brakiem rzetelnej wiedzy organów ochrony środowiska, w tym również Ministra Klimatu i Środowiska w tym zakresie.

Miejscami, w których najczęściej można napotkać porzucone odpady niebezpieczne są wyrobiska po eksploatacji kruszywa (nieczynne kopalnie), niestrzeżone nieruchomości, lasy, naczepy pozostawione na parkingach, nieczynne magazyny, wynajmowane hale czy garaże itp. Są to odpady pozostałe po zakończonej działalności gospodarczej, które dla „oszczędności” nie zostały prawidłowo zagospodarowane; odpady z nielegalnego „importu” (jest to dochodowa działalność), odpady przekazywane między kolejnymi posiadaczami, zamiast na składowiska odpadów niebezpiecznych. Odpady niebezpieczne pochodzące z gospodarstw domowych, dzięki funkcjonującym w gminach systemom selektywnego

zbierania odpadów komunalnych (tzw. PSZOK) mają raczej niewielki udział w zanieczyszczeniu środowiska.

Mimo, że przepisy prawa, w szczególności ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, nakładają na posiadaczy odpadów obowiązek niezwłocznego ich usuwania z miejsc nielegalnego deponowania lub gromadzenia, to jednak w praktyce wyegzekwowanie tego obowiązku bywa problematyczne i często nieskuteczne. W przypadku nieusunięcia odpadów przez ich posiadacza, zadanie to, poza wyjątkami określonymi w ww. ustawie (tj. gdy obowiązek usunięcia odpadów jest skutkiem wydania decyzji o cofnięciu decyzji związanej z gospodarką odpadami, stwierdzenia nieważności, uchylecia lub wygaśnięcia takiej decyzji oraz gdy dotyczy to terenów zamkniętych) zostało sędowano na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Dodatkowo, od września 2019 r. mają oni obowiązek niezwłocznego usunięcia nielegalnie zdeponowanych odpadów niebezpiecznych nie tylko z nieruchomości komunalnych, ale również prywatnych w sytuacji, gdy odpady te stwarzają zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska.

Portal Funduszy Europejskich

www.funduszeuropejskie.gov.pl

Nabory z Krajowego Planu Odbudowy w czerwcu 2023 r. (02.06.2023)

Zapraszamy do zapoznania się z naborami w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. W czerwcu oferta obejmuje aż 7 konkursów. Sprawdź na co możesz uzyskać środki!

Dla firm

1. Ekonomia społeczna

Konkurs dotyczy programów wsparcia inwestycyjnego. Mają one umożliwić w szczególności rozwój działalności, zwiększenie udziału w realizacji usług społecznych oraz poprawę jakości integracji w podmiotach ekonomii społecznej.

Możliwe będzie uzyskanie wsparcia finansowego na modernizację działalności, która dotyczy trzech obszarów funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej:

Obszar 1 - reintegracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych i podmiotach zatrudnienia socjalnego,

Obszar 2 - budowanie potencjału przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej do realizacji zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych,

Obszar 3 - wzmacnianie odporności i rozwój przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej.

W ramach naboru, o uzyskanie wsparcia będą mogły ubiegać się podmioty ekonomii społecznej, o których mowa w art. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.

Planowana data rozpoczęcia oraz zakończenia naboru to czerwiec 2023 r.

Więcej informacji wkrótce znajdą Państwo na stronie [Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej](#)

Nabór jest prowadzony z Krajowego Planu Odbudowy.

2. Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego internetu

Przedmiotem naboru jest wyłonienie do dofinansowania projektów dotyczących zwiększenia dostępu do ultra-szybkiego internetu szerokopasmowego.

Nabór skierowany jest do przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

Wnioski o dofinansowanie przyjmowane będą od czerwca do III kwartału tego roku.

Więcej informacji jest dostępnych na [Portal Funduszy Europejskich](#).

Nabór jest prowadzony z Krajowego Planu Odbudowy.

Edukacja

Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia

Przedmiotem konkursu, będzie utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowych Centrów Umiejętności (BCU).

Konkurs obejmuje:

- działania inwestycyjne takie jak: budowa nowej infrastruktury BCU albo rozbudowa istniejącej infrastruktury na potrzeby BCU i/lub przebudowa istniejącej infrastruktury na potrzeby BCU i/lub adaptacja (remont) istniejącej infrastruktury na potrzeby BCU,
- zakup wyposażenia typu: maszyny, sprzęt, urządzenia techniczne i materiały eksploatacyjne w zakresie związanym z funkcjonowaniem BCU,
- funkcjonowanie BCU czyli prowadzenie działań edukacyjnych, szkoleniowych, integrujących edukację z biznesem oraz wspierających współpracę szkół i uczelni z pracodawcami, a także działań innowacyjnych, rozwojowych, doradczych i promocyjnych.

Ostatecznym odbiorcą wsparcia (liderem) przedsięwzięcia może być:

- organizacja branżowa o ogólnopolskim zasięgu działania,
- organ prowadzący szkołę realizującą kształcenie zawodowe lub Centrum Kształcenia Zawodowego, związane z daną dziedziną zawodową.

Przedsięwzięcie musi być obowiązkowo zrealizowane w partnerstwie ww. podmiotów.

Planowana termin naboru to czerwiec – wrzesień 2023 r.

Link dostępny będzie na stronie [Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji](#)

Nabór jest prowadzony z Krajowego Planu Odbudowy.

Dla samorządów i ich jednostek

Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej

Celem konkursu jest poprawa efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej oraz zastąpienie wysokoemisyjnych źródeł ciepła bardziej ekologicznymi.

Konkurs obejmuje:

- biblioteki położone w miastach od 100 tys. do 200 tys. mieszkańców,
- domy kultury w całym kraju.

O wsparcie ubiegać się będą mogły:

- jednostki samorządu terytorialnego wnoszące w imieniu instytucji kultury (bibliotek i domów kultury),
- biblioteki i domy kultury działające jako samorządowe instytucje kultur.

Ogłoszenie o naborze zostanie opublikowane na stronie [Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego](#) w czerwcu 2023 r.

Nabór jest prowadzony z Krajowego Planu Odbudowy.

Dla NGO

Redystrybucja żywności na cele społeczne

Wsparcie, jest skierowane do banków żywności i organizacji pozarządowych, których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku.

Wsparcie będzie udzielane na:

1. zakup i instalację nowych maszyn i urządzeń lub wyposażenia do nieodpłatnego przechowywania, przetwarzania, przygotowania, redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków;
2. zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do gospodarki magazynowej oraz do redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków;
3. budowę, w tym rozbudowę i nadbudowę, przebudowę lub remont:
  - 3.1. budynków przeznaczonych do nieodpłatnego przechowywania, przetwarzania, przygotowania, redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków przez organizacje,
  - 3.2. obiektów infrastruktury towarzyszącej związanej z wykonywaną działalnością w zakresie nieodpłatnego przechowywania, przetwarzania, przygotowania, redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków oraz w zakresie gospodarowania odpadami i ochroną środowiska.

Nabór trwa od 1 czerwca 2023 r. do 30 czerwca 2023 r.

Więcej informacji o naborze, jest dostępnych na [Portal Funduszy Europejskich](#).

Nabór jest prowadzony z Krajowego Planu Odbudowy.

Partnerstwa publiczno-prywatne

Wsparcie centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych i rolno-spożywczych rynków hurtowych

O wsparcie mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, podmioty, które zawarły umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Wsparcia będzie udzielane na:

1. budowę, w tym rozbudowę i nadbudowę, przebudowę lub remont:

1.1. budynków i budowli przeznaczonych do przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży, wprowadzania do obrotu lub kontroli laboratoryjnej produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych,

1.2. obiektów infrastruktury towarzyszącej związanej z wykonywaną działalnością w zakresie przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży, wprowadzania do obrotu lub kontroli laboratoryjnej produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych, oraz gospodarowania odpadami i ochroną środowiska;

2. zakup i instalację nowych maszyn i urządzeń do przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych;

3. zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do gospodarki magazynowej oraz do przewozu i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych.

Nabór trwa od 1 do 30 czerwca 2023 r.

Szczegóły dostępne są na stronie [Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi](#)

Nabór jest prowadzony z Krajowego Planu Odbudowy.

Dla rolników

Zakup i montaż silosów wraz z niezbędnym wyposażeniem

O wsparcie mogą wnioskować rolnicy na:

- zakup i montaż nowych silosów,
- zakup nowego wyposażenia lub urządzeń stanowiących integralną część wyposażenia silosa,
- montaż i transport silosów wraz z wyposażeniem i urządzeniami.

Nabór trwa od 5 czerwca do 5 lipca 2023 roku.

Więcej informacji znajduje się na [Portal Funduszy Europejskich](#).

Nabór jest prowadzony z Krajowego Planu Odbudowy.

IV posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 – podjęto decyzje na kwotę ponad 2 mld zł (18.05.2023)

Przyjęcie założeń projektów konkurencyjnych i niekonkurencyjnych dla 15 działań programu to główny temat IV posiedzenia Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS), któremu przewodniczy wiceminister funduszy i polityki regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak. Podczas obrad rekomendowano realizację i zatwierdzono kryteria wyboru dla kolejnych projektów w Programie na łączną kwotę 2 337 690 000 zł. Od początku realizacji Programu Komitet podjął już decyzje o realizacji naborów projektów o wartości 4 492 865 365 zł.

"Dzisiejsze posiedzenie jest już czwartym posiedzeniem Komitetu Monitorującego zorganizowanym od jego powołania, co pokazuje jak prężnie działa to gremium. Dziękujemy za te godziny wyłożonej pracy w trakcie 9 poprzedzających posiedzenie warsztatów. Frekwencja była imponująca, wzięły w nich udział łącznie 144 osoby reprezentujące nie tylko podmioty zasiadające w składzie Komitetu, ale także instytucje odpowiedzialne za przygotowanie fiszek, Komisję Europejską i szerokie grono ekspertów" – podkreśliła wiceminister funduszy i polityki regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak.

W trakcie dwóch dni obrad omówiono założenia projektów m.in.: z obszaru dostępności, innowacji społecznych, wsparcia budowania potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego, badań zasobów kapitału ludzkiego na polskim rynku pracy, wsparcia przedsiębiorców w trudnościach, edukacji, włączenia społecznego, czy ochrony zdrowia.

Omawiany był między innymi planowany projekt niekonkurencyjny „Dostępność_pl”, którego głównym celem będzie zapewnienie koordynacji Programu Dostępność Plus. Projekt będzie również służył monitorowaniu wdrażania ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, która stanowi prawną gwarancję realizacji art. 9 „Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych”. Alokacja projektu wynosi 16,5 mln zł.

Przedmiotem posiedzenia były także założenia projektu niekonkurencyjnego „Dostępność plus dla AOS”. Celem projektu jest opracowanie i wdrożenie standardu dostępności dla placówek AOS (ambulatoryjna opieka specjalistyczna), co przyczyni się do poprawy ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz zwiększenia jakości realizowanych przez nie świadczeń. Alokacja projektu to około 388,69 mln zł.

Ponadto w trakcie posiedzenia zaopiniowany został projekt, którego celem jest testowanie wykorzystywania mikroświadczeń jako narzędzia wspierającego uczenie się osób dorosłych poza edukacją formalną, zatrudnienie i rozwój zawodowy. Projekt będzie realizowany jako element realizacji Zaleceń Rady (UE) z 22 czerwca 2022 r. w sprawie europejskiego podejścia do mikroświadczeń, Alokacja projektu wynosi 23,4 mln zł.

Uczestnicy posiedzenia przyjęli także trzy projekty niekonkurencyjne Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości dotyczące wprowadzenia nowych funkcjonalności do Bazy Usług Rozwojowych, cyklicznego monitorowania zasobów kapitału ludzkiego istniejących na polskim rynku pracy oraz czynników odpowiadających za ich rozwój, jak również opracowania systemu wsparcia przedsiębiorców w trudnościach w celu podnoszenia ich kompetencji przedsiębiorczych. Łączna alokacja na projekty wyniosła 90,2 mln zł.

W posiedzeniu komitetu wzięli również udział przedstawiciele Komisji Europejskiej, instytucji pośredniczących, instytucji państwa członkowskiego, partnerzy, obserwatorzy oraz eksperci.

Fotowoltaika w budynkach wielorodzinnych – 13 czerwca kolejny webinar Doradców Energetycznych (17.05.2023)

Projekt Doradztwa Energetycznego (PDE) działa na terenie całej Polski. Na czerwcowy webinar zapraszają Doradcy Energetyczni z Poznania. Tym razem tematem będzie „Fotowoltaika w budynkach wielorodzinnych – technika i finansowanie”. Uczestnictwo jest bezpłatne. Jeszcze możesz się zapisać!

Jakie korzyści płyną z inwestycji w fotowoltaikę w budynkach wielorodzinnych? Z jakich programów wsparcia mogą korzystać wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe? Między innymi na te pytania znajdą odpowiedź uczestnicy czerwcowego webinaru. Trwa [rejestracja](#) Organizatorzy zapewniają, że – wzorem poprzednich spotkań – zapis tego webinaru także będzie można znaleźć później na [stronie PDE](#).

Ok. 350 000 porad i konsultacji udzielono do tej pory w Projekcie Doradztwa Energetycznego. Ta liczba rośnie z każdym miesiącem, a zainteresowanie spotkaniami i konsultacjami jest cały czas duże.

Doradcy Energetyczni zorganizowali dotąd spotkania, które dotyczyły m.in. spółdzielni energetycznych, wentylacji w domach jednorodzinnych, pomp ciepła czy ochrony cieplnej budynków.

[Projekt Doradztwa Energetycznego](#) jest finansowany z Funduszy Europejskich Programu Infrastruktura i Środowisko.

Konkursy

Ministerstwa i inne instytucje

[Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej](#)

Wystartował konkurs "Lider dostępności priorytetowych branż" (09.05.2023)

Twórcy dostępnych produktów i usług po raz kolejny mają szansę na promocję swoich innowacyjnych projektów. Wystarczy do 30 czerwca 2023 roku zgłosić się do udziału w konkursie "Lider dostępności priorytetowych branż".

Celem konkursu jest promowanie wysokiej jakości, nowoczesnych produktów i usług opartych na idei projektowania uniwersalnego, a zatem dostosowanych do możliwie szerokiego grona odbiorców, w tym osób o specjalnych potrzebach.

Więcej informacji znajdziesz [TUTAJ](#).

[Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi](#)

Inwestycje leśno-zadrzewieniowe – rusza nabór wniosków (30.05.2023)

Od 1 czerwca do 31 lipca 2023 r. trwa nabór wniosków o przyznanie wsparcia na zalesianie, zadrzewienie, zakładanie systemów rolno-leśnych oraz zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych. Nabór odbywa się w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej

Od 2023 r. zostały zwiększone stawki premii zalesieniowych beneficjentom, którzy zalesili swoje grunty rolne w ramach:

- PROW 2004-2006 – zwiększenie stawek o ok. 40 proc. – nabór wniosków od 1 czerwca do 15 lipca 2023 r.;
- PROW 2007-2013 – zwiększenie stawek o ok. 23 proc – nabór wniosków od 15 marca do 30 czerwca 2023 r.;
- PROW 2014-2020 zwiększenie stawek o ok. 19 proc. – nabór wniosków od 15 marca do 30 czerwca 2023 r.

Jednocześnie od 2023 r. zwiększono stawki premii zalesieniowej beneficjentom z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020. Pozwoli to na jednolite podejście i stosowanie analogicznych stawek dla wszystkich beneficjentów działań zalesieniowych.

Interwencje leśno-zadrzewieniowe w ramach PS dla WPR 2023-2027

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS dla WPR 2023-2027) są wdrażane m. in. następujące interwencje leśno-zadrzewieniowe:

- 10.11. – Zalesianie gruntów rolnych;
- 10.12. – Tworzenie zadrzewień śródpolnych;
- 10.13. – Zakładanie systemów rolno-leśnych;
- 10.14. – Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych;
- 8.8. – Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych.

Wymienione interwencje ze względu na swoją specyfikę są do siebie zbliżone.

Interwencja: Zalesianie gruntów rolnych

Interwencja jest przewidziana dla gruntów rolnych charakteryzujących się niską przydatnością dla rolnictwa, stanowiących potencjalny obszar dla zakładania upraw leśnych, jak również kształtowania struktury krajobrazu obszarów wiejskich.

Interwencja: Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych

Interwencja jest przewidziana dla lasów prywatnych w wieku 11-60 lat, które wymagają znaczących nakładów w celu utrzymania ich w dobrej kondycji. Wsparcie w ramach tej interwencji jest przyznawane na inwestycje polegające na wprowadzaniu podsadzeń w istniejących lasach, przy uwzględnieniu lokalnych warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru, w celu wzrostu różnorodności biologicznej, a także zwiększenia sekwestracji dwutlenku węgla z atmosfery. Wsparciem objęte jest też wykonywanie cięć pielęgnacyjnych, które przyczyniają się do zwiększania odporności drzewostanów na zmiany klimatyczne. Interwencja

Interwencja: Tworzenie zadrzewień śródpolnych

Interwencja ta prowadzi do urozmaicenia krajobrazu rolniczego, wspomaga utrzymanie równowagi ekologicznej na obszarach wiejskich, stanowiąc miejsce bytowania i bazę pokarmową dla wielu organizmów.

Interwencja: Zakładanie systemów rolno-leśnych

Jest to inwestycja w ramach PS dla WPR 2023-2027, niewdrażana dotychczas w Polsce. Systemy rolno-leśne to sposób użytkowania gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze. Jest to wielofunkcyjne użytkowanie gruntu przynoszące korzyści środowiskowo-klimatyczne.

Dostęp do aplikacji odbywa się za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych, dostępnej na [stronie](#).

Szczegółowe informacje dotyczące interwencji leśnych i zadrzewieniowych znajdują się na [stronie](#).

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Rusza druga edycja „Programu Wsparcia Edukacji” (01.06.2023)

Tworzenie interaktywnych pomocy dydaktycznych i materiałów edukacyjnych, budowanie integracji międzypokoleniowej, wspieranie nauki języka polskiego za granicą, organizowanie zajęć pozalekcyjnych, imprez sportowo-rekreacyjnych, konkursów czy wystaw to tylko wybrane rodzaje projektów, które mogą otrzymać dofinansowanie z „Programu Wsparcia Edukacji”. Od dziś można składać wniosku w drugiej edycji inicjatywy Ministra Edukacji i Nauki.

„Program wsparcia edukacji” to autorska inicjatywa Ministra Edukacji i Nauki. Jego celem jest wsparcie organizacji pozarządowych, w tym organizacji harcerskich, a także innych podmiotów prowadzących działalność statutową w obszarze oświaty i wychowania. Będą mogły one otrzymać dofinansowanie na realizację przedsięwzięć związanych z innowacjami w edukacji, budowaniem integracji międzypokoleniowej, popularyzacją sportu i aktywności fizycznej czy działaniami o charakterze patriotycznym.

Założeniom tym odpowiadają 4 moduły programu.

Działania realizowane w ramach programu muszą odpowiadać jednemu z trzech modułów.

- „Innowacyjna edukacja”,
- „Edukacja patriotyczna”,
- „Edukacja poprzez sport”,
- „Międzypokoleniowe Centra Edukacyjne – wsparcie integracji międzypokoleniowej”.

Wnioskodawca może złożyć maksymalnie dwa wnioski w ramach jednego modułu oraz maksymalnie trzy wnioski w ramach całego programu.

W ramach poszczególnych modułów można uzyskać dotację w wysokości od 20 tys. do 250 tys. zł. Wymagany jest wkład własny finansowy na poziomie 10 proc.

Nabór wniosków w ramach programu trwa od 1 do 23 czerwca 2023 r. Wnioski wypełnia się i generuje za pomocą systemu elektronicznego.

Więcej informacji o [konkursie](#).

„Inwestycje w oświacie” – nabór wniosków (19.05.2023)

Od 18 maja do 15 czerwca można składać wnioski w programie „Inwestycje w oświacie”. W tej edycji dofinansowanie mogą otrzymać zarówno szkoły samorządowe, jak i niesamorządowe na wsparcie trwających inwestycji. Budżet programu w latach 2023-2024 to 95 mln zł.

„Inwestycje w oświacie”

W ramach programu będą udzielane dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji związanej z: budową obiektu, dostosowaniem obiektu, zakupem wyposażenia.

Planowane środki na realizację programu:

- w 2023 r. – 30 mln zł,
- w 2024 r. –35 mln zł.

Szczegółowe [informacje](#)

„Inwestycje w oświacie – wsparcie trwających inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego prowadzące jednostki systemu oświaty”

W ramach programu samorządy mogą otrzymać dotację na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji związanej z: budową obiektu, dostosowaniem obiektu, zakupem wyposażenia.

Planowane środki na realizację programu:

- w 2023 r. – 15 mln zł,
- w 2024 r. –15 mln zł.

Szczegółowe [informacje](#)

[Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa](#)

Posadź drzewa lub krzewy ze wsparciem ARiMR - 1 czerwca rusza nabór wniosków (31.05.2023)

Od 1 czerwca do 31 lipca 2023 roku potrwają nabory wniosków w ramach czterech interwencji dotyczących inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych. Są one finansowane z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Wnioski o pomoc można składać wyłącznie drogą elektroniczną.

W ramach tych czterech interwencji finansowanych z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 pomoc można otrzymać na:

- zalesianie gruntów rolnych;
- tworzenie zadrzewienia śródpolnych;
- zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych;
- zakładanie systemów rolno-leśnych.

Wnioski będą przyjmowane wyłącznie w formie elektronicznej – za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus. Jeden formularz będzie uwzględniać wszystkie cztery interwencje. Wnioski można składać od 1 czerwca do 31 lipca 2023 roku.

O dofinansowanie nie mogą ubiegać się jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej reprezentujące Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem. Zalesianie gruntów rolnych

Jest to jednorazowe wsparcie na założenie uprawy leśnej oraz ochronę jej przed zwierzyną. O tę pomoc mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego, a także jednostki organizacyjne gmin, powiatów czy województw. Oczywiście wnioskujący muszą spełnić kilka warunków. Po pierwsze, muszą być właścicielami lub współwłaścicielami gruntu, na którym chcą posadzić las. Grunt kwalifikujący się do wsparcia może być własnością małżonka wnioskodawcy. Po drugie, muszą zobowiązać się do wykonania zalesienia zgodnie z wymogami planu zalesienia opracowanego przez nadleśniczego, a jeżeli jest to przewidziane w planie, muszą zobowiązać się do zabezpieczenia drzew i krzewów przed zniszczeniem. Ponadto muszą uzyskać decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, o ile jest to wymagane. Jest też kilka wymogów dotyczących samych gruntów przeznaczonych do zalesienia. I tak: grunty te muszą być wykazane w ewidencji gruntów i budynków jako grunty rolne i muszą być użytkowane jako grunty orne lub sady. Mogą to być również grunty z sukcesją naturalną, o ile planowane zalesienie będzie zgodne z planem zalesienia. Oprócz tego teren, na którym chcemy posadzić las, powinien być przeznaczony do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W przypadku braku takiego planu – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a w przypadku braku studium – w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Pomoc przyznawana jest maksymalnie do 40 ha w danym roku. Ponadto, jeżeli działka przeznaczona pod zalesienie nie graniczy z lasem lub obszarem zalesionym, jej szerokość musi być większa niż 20 metrów. Działka powinna również być położona poza obszarami Natura 2000, rezerwatami przyrody, parkami krajobrazowymi lub narodowymi czy ich otulinami. I tu jest jeden wyjątek – zalesienie można wykonać na wspomnianych obszarach, o ile nie jest ono sprzeczne z celami ochrony tych obszarów, a w przypadku obszarów Natura 2000 z planami ochrony albo planami zadań ochronnych tych obszarów, a w przypadku braku tych planów – z celami ochrony tych obszarów.

W tej interwencji ważna jest również liczba sadzonek użytych do zalesienia – została ona precyzyjnie określona i jest uzależniona od gatunku wykorzystanego do zalesienia np. dla sosny wynosi od 8 tys. do 10 tys. szt./ha, dla dębu lub buka – od 6 tys. do 8 tys. szt./ha.

W kolejnych latach, do posadzonego lasu, właściciel będzie mógł ubiegać się o:

- premię pielęgnacyjną – przez 5 lat;
- premię zalesieniową – przez 12 lat.

Tworzenie zadrzewień śródpolnych

Podobnie jak wsparcie na zalesianie, jest to pomoc jednorazowa. I podobnie jak w przypadku zalesień, o dofinansowanie mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego, a także jednostki organizacyjne gmin, powiatów czy województw. Wnioskujący muszą być właścicielami lub współwłaścicielami gruntu przeznaczonego pod zadrzewienie, muszą zobowiązać się do wykonania zadrzewienia tworzącego zwarty obszar powiązany gospodarczo lub przyrodniczo o powierzchni od 10 do 50 arów, w ramach jednego wniosku. W jednym roku wsparcie można otrzymać do 40 ha. Działka przeznaczona pod zadrzewienie musi mieć szerokość co najmniej 4 m, ale nie

więcej niż 20 m. Do wsparcia mogą być deklarowane grunty będące własnością małżonka wnioskodawcy. Do zadrzewienia należy użyć co najmniej 3 różnych gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów, przy czym udział gatunków liściastych powinien wynosić co najmniej 90 proc. Natomiast najmniej liczny gatunek lub rodzaj drzew lub krzewów spośród trzech najliczniejszych powinien wynosić co najmniej 10%. Konieczne jest zabezpieczenie wykonanego zadrzewienia przed zniszczeniem i jego utrzymanie od 3 do 5 lat od wypłaty wsparcia (w zależności od użytego rodzaju zabezpieczenia). Ponadto obszar, na którym planowane jest zadrzewienie, powinien być wykazany w ewidencji gruntów i budynków jako grunty rolne i użytkowany jako grunt orny. Co bardzo ważne, na takiej działce nie można usuwać drzew lub krzewów w okresie 24 miesięcy poprzedzających wykonanie zadrzewienia. Beneficjent tej pomocy zobowiązany jest do utrzymania przez 5 lat od wypłaty wsparcia co najmniej 51 proc. minimalnej liczby sadzonek drzew lub krzewów.

Rolnicy, którzy zdecydują się na zrealizowanie takiej inwestycji, będą mogli po jej wykonaniu przez pięć lat ubiegać się o premię z tytułu zadrzewień.

Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych

To jednorazowe wsparcie może być przyznane osobie fizycznej, osobie prawnej, stowarzyszeniu lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej jeżeli zobowiązała się do wykonania inwestycji zgodnie z wymogami planu inwestycji sporządzonego przez nadleśniczego. Las, w którym zaplanowano powinien stanowić własność podmiotu ubiegającego się o wsparcie. Może być także przedmiotem współwłasności lub własnością małżonka tego podmiotu. Wsparcie może być przyznane także do gruntów wchodzących w skład wspólnoty gruntowej. Maksymalna powierzchnia, do której można otrzymać wsparcie w jednym roku wynosi 40 ha.

W przypadku zwiększania bioróżnorodności lasów prywatnych wsparcie przyznawane jest do gruntów wykazanych w ewidencji gruntów i budynków jako las, dla których sporządzono Uproszczony Plan Urządzenia Lasu lub dla którego wydana została decyzja starosty na podstawie inwentaryzacji stanu lasu. Ponadto właściciele lasów ubiegający się o wsparcie na inwestycje zwiększające bioróżnorodność lasów prywatnych zobligowani są, jeszcze przed złożeniem wniosku o przyznanie wsparcia, do złożenia do nadleśniczego wniosku o sporządzenie planu inwestycji. Co do zasady, las, w którym chcemy przeprowadzić inwestycje, musi być położony poza obszarami Natura 2000, rezerwatami przyrody, parkami narodowymi lub krajobrazowymi, a także poza ich otulinami. Co istotne, grunty te nie mogą być objęte zobowiązaniem do pielęgnacji założonej uprawy leśnej lub gruntu z sukcesją naturalną w ramach poddziałania "Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych" objętego PROW 2014-2020.

Jeśli chodzi o rodzaj inwestycji, na które można otrzymać środki, to mogą to być:

- przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez:
- wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 50 lat lub
- dolesianie luk w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 21 do 60 lat, lub odnowienie drzewostanu uszkodzonego,
- zróżnicowanie struktury drzewostanu, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 60 lat, przez wprowadzenie podszytu rozumianego jako dolna warstwa w drzewostanie, złożona z gatunków drzewiastych i krzewiastych, chroniących i uaktywniających glebę,
- założenie remizy rozumianej jako obszar, na którym są wprowadzane gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów o dużym znaczeniu biocenotycznym w drzewostanie,

- w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 60 lat, przy czym remiza powinna być ogrodzona oraz mieć powierzchnię 10 arów,
- założenie strefy ekotonowej rozumianej jako obszar, na którym są wprowadzane gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów w pasie drzewostanu graniczącym z terenem otwartym, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 11 do 30 lat lub
  - wykonywanie cięć pielęgnacyjnych w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 11 do 30 lat, polegających na jego rozluźnieniu przez usunięcie drzew niepożądanych.

Dodatkowo w zakresie inwestycji polegających na wprowadzaniu nowych nasadzeń, wspierana jest ich ochrona przed zniszczeniami.

Wsparcie na założenie tzw. systemu rolno-leśnego i jego ochronę przed zwierzyną przyznawane jest jednorazowo w formie ryczałtu. I jest to pomoc skierowana do rolników lub ich małżonków, którzy są właścicielami gruntu przeznaczonego do założenia takiego systemu. Mogą to być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne.

Dofinansowanie może być przyznane do gruntów wykazanych w ewidencji gruntów i budynków jako grunty rolne i użytkowanych jako grunty orne lub trwałe użytki zielone. Z pomocy wyłączone są trwałe użytki zielone położone na obszarach Natura 2000. Maksymalna powierzchnia, która może być objęta wsparciem, to 40 ha w jednym roku.

Założony system rolno-leśny powinien tworzyć zwarty obszar, na którym drzewa lub krzewy posadzone są na gruncie, na którym prowadzona jest działalność rolnicza. Nasadzenia na gruntach ornym powinny być wykonane w jednym rzędzie lub dwóch rzędach oddalonych od kolejnych nasadzeń w formie jednego lub dwóch rzędów o co najmniej 10 m, ale nie więcej niż 30 m. Drzewa i krzewy powinny być posadzone w odległość 3 m od siebie. Do nasadzeń powinno użyć się co najmniej 3 różnych gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów, przy czym co najmniej 51 proc. powinny stanowić gatunki lub rodzaje liściaste. Natomiast najmniej liczny gatunek lub rodzaj drzew lub krzewów spośród trzech najliczniejszych powinien wynosić co najmniej 10 proc. Nowe nasadzenia powinny zostać zabezpieczone jednym z zabezpieczeń: 3 palikami, repelentami, osłonkami lub wełną owczą – z tym że na tej samej powierzchni powinien zostać zastosowany tylko jeden rodzaj zabezpieczenia.

W tej interwencji są jednak pewne wykluczenia. Wsparcie nie może być przyznane do gruntów, na których realizowane są zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 oraz PS WPR 2023-2027, zobowiązania w ramach rolnictwa ekologicznego PROW 2014-2020 i produkcji ekologicznej PS WPR 2023-2027 czy ekoschematy.

I tu jeszcze jedna istotna informacja – beneficjent tej pomocy zobowiązany jest do utrzymania przez 5 lat od wypłaty wsparcia co najmniej 51 proc. minimalnej liczby sadzonek drzew i krzewów i do zabezpieczenia drzew i krzewów przed zwierzyną przez 3 lata.

Ogłoszenie Prezes ARiMR - [otwórz](#)

Więcej informacji - [otwórz](#)

W serwisie rządowym Krajowy Plan odbudowy znajduje się informacja o aktualnych i planowanych [naborach w ramach KPO](#).

Opracowanie: Małgorzata Malecka, Magdalena Balak-Hryńkiewicz.